

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om skydd för växters sundhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om skydd för växters sundhet, genom vilken den gällande växtskyddslagen upphävs.

Den gällande växtskyddslagen stiftades när Finland anslöt sig till Europeiska unionen, varvid lagen harmoniserades med Europeiska gemenskapens växtskyddslagstiftning.

Propositionens syfte är att revidera och modernisera växtskyddslagstiftningen med beaktande av de nationella målen för utveckling av växtskyddet och de förändringsbehov som kommit fram i praktiken. Dessutom föreslås sådana ändringar i lagen som följer av den nationella lagstiftningen t.ex. grundlagsreformen. Ändringarna gäller författningsnivån, bestämmelserna om bemyndigande, tillsynssystemet samt sökande av ändring.

Enligt lagförslaget förutsätter marknadsföring, produktion i marknadsföringssyfte, lagring och import av växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, i regel att en sådan person som yrkesmässigt bedriver dylik verksamhet skall registrera sig i det växtskyddsregister som Kontrollcentralen för växtproduktion (nedan kontrollcentralen) upprätthåller. Jord- och skogsbruksministeriet har fortfarande befogenhet att genom förordning utfärda bestämmelser om vilka växter, växtprodukter och andra föremål registreringskravet gäller.

Enligt lagförslaget får vissa växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, fortfarande marknadsföras endast om de är försedda med växtpass och importeras försedda med sundhetscertifikat eller med ett annat intyg

över växternas sundhet.

I propositionen föreslås att de bestämmelser om tillsynsmyndigheter och system för tillsyn, tvångsmedel och påföljder som ingår i lagen skall preciseras. Det handlar framför allt om att klargöra tillsynsmyndigheternas ansvarsförhållanden, uppgifter och arbetsfördelning samt att modernisera regleringen. Tullverket föreslås fogas till lagens tillsynsmyndigheter. Avsikten är att vissa uppgifter i fråga om sundhetskontroll i anslutning till import kan överföras till tullverket. Genom en av jord- och skogsbruksministeriet utfärdad förordning bestäms om överföringen.

Kontrollcentralen förblir den tillsynsmyndighet som axlar huvudansvaret och som vid övervakningen tar hjälp av arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar. Syftet med ändringarna i tillsynssystemet är att klargöra och effektivisera systemet samt att främja tillsynens planmässighet och öppenhet gentemot näringsidkarna. Dessutom föreslås att lagens straffbestämmelser ändras och att tillsynsmyndigheterna få möjlighet att under vissa förutsättningar ge en skriftlig anmärkning om brott mot lagstiftningen.

I propositionen föreslås att jord- och skogsbruksministeriet som hittills genom förordningar utfärdar närmare bestämmelser på lägre nivå än i lag. I praktiken är dessa förordningar främst författningar om enskilda skadegörare och om sådana enskilda växter, växtprodukter eller andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas.

Lagen föreslås träda i kraft sex månader efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge.....	3
2.1. Växtskyddslagstiftning	3
2.2. Övrig lagstiftning	3
2.3. Europeiska gemenskapens lagstiftning	4
2.4. Bedömning av nuläget.....	4
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	5
3.1. Mål och medel.....	5
3.2. De viktigaste förslagen.....	5
4. Propositionens verkningar	6
4.1. Ekonomiska verkningar	6
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	6
4.3. Miljökonsekvenser	6
5. Beredningen av propositionen.....	6
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	7
DETALJMOTIVERING	8
1. Lagförslag	8
2. Ikraftträdande	16
3. Lagstiftningsordning.....	16
LAGFÖRSLAG	18
om skydd för växters sundhet	18

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Inom Europeiska unionens (EU) jordbruk är växtproduktionen av stor betydelse. Skadegörare som orsakar en minskning av skördenivån inverkar betydligt på växtproduktionens värde. Växtskydd i syfte att bekämpa skadegörare är nödvändigt både för att förhindra en minskning av skördenivåerna och för att öka jordbrukets produktivitet.

Bekämpningen av skadegörare genomförs med hjälp av EU:s växtskyddssystem som tillämpas systematiskt och utan dröjsmål i syfte att utrota de farliga skadegörarna då de uppenbarar sig i växtbeståndet. Effekten av bekämpningen är emellertid begränsad, om det inte samtidigt vidtas skyddsåtgärder för att förhindra att skadegörarna kommer in i landet. Behovet av skyddsåtgärder är allmänt erkänt och åtgärderna omfattas av ett flertal nationella bestämmelser och internationella avtal.

Före år 1978 låg ansvaret för bestämmelserna om växters sundhet i EU:s medlemsstater huvudsakligen på nationell nivå, vartill anslöt sig de ålägganden som ingår i den internationella växtskyddskonventionen som Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) upprättade år 1951 (International Plant Protection Convention, nedan IPPC-konventionen, FördS 18/1992).

Syftet med IPPC-konventionen är att trygga en allmän och effektiv verksamhet för att förhindra införsel och spridning av skadegörare och främja åtgärder för bekämpning av dem. Tillsammans med regionala och nationella växtskyddsorganisationer fungerar konventionen som en ram och ett forum för internationellt samarbete, harmonisering och utbyte av teknisk yrkeskunskap. Konventionens roll i den internationella handeln är betydande, eftersom IPPC-konventionen erkänns i WTO -avtalet om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder (WTO/SPS -avtalet). I SPS -avtalet hänvisas också till de internationella standarder för växters sundhet som utarbetats med stöd av IPPC-konventionen.

Den regionala växtskyddsorganisation inom Europa som avses i IPPC-konventionen är

EPPO (Växtskyddsorganisationen för Europa och Medelhavsområdet) som grundades år 1951. EPPO är en regional organisation på regeringsnivå i Europa som ansvarar för det internationella växtskyddssamarbetet i Europa och på Medelhavsområdet. Till EPPO hör för närvarande 43 medlemsstater. EPPO har som mål bl.a. att utveckla en internationell strategi för att förhindra införsel och spridning av skadegörare som vållar skada på odlingsväxter och skogar, att konsolidera harmoniseringen av växtskyddsbestämmelserna och andra områden inom den offentliga växtskyddsverksamheten samt att främja användningen av nya, säkra och effektiva metoder för kontroll av skadegörare.

Finlands kvalitetsstrategi för livsmedelshushållningen baserar sig på kvalitets- och kedjetänkandet. I syfte att säkerställa kvaliteten på slutprodukten skall produktionskedjan och tillsynen över den vara sammanhängande och möjlig att spåra och kvalitetssäkringen och ansvaret för kvaliteten på produkterna skall betonas i alla skeden av kedjan från primärproduktion till konsument. I Finland utgör växtskyddet en del av jordbrukets och växtproduktionens insatskedja. Växtproduktionen utgör å sin sida en del av livsmedelshushållningens produktionskedja. I enlighet med kvalitetsstrategin skall växtproduktionen och växtprodukterna vara högklassiga och produkternas ursprung och produktionssätt kunna påvisas på ett tillförlitligt sätt.

2. Nuläge

2.1. Växtskyddslagstiftning

Växtskyddslagen (1203/1994), som gäller åtgärder för bekämpning av skadegörare och förhindrande av deras spridning, trädde i kraft den 1 januari 1995. Efter ikraftträdandet har lagen ändrats endast i mindre utsträckning och dessa ändringar anknyter till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och den partiella omorganiseringen av tillsynsorganisationen för växtskyddet, dvs. grundandet av arbetskrafts- och näringscentraler.

Syftet med lagstiftningen är att säkerställa att vissa skadegörare inte ges möjlighet att

sprida sig till Finland med smittade växter, växtprodukter och andra föremål. I beslut och förordningar som jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat med stöd av växtskyddslagen regleras i detalj villkoren för produktion, marknadsföring och import av växter och växtprodukter, samt olika åtgärder för bekämpning av skadegörare. I jord- och skogsbruksministeriets beslut om växtskyddsregister (jord- och skogsbruksministeriets föreskriftssamling nr 75/1994) uppräknas de växter, växtprodukter och föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas och i fråga om vilka de näringsidkare som idkar produktion, marknadsföring och import skall antecknas i växtskyddsregistret. I jord- och skogsbruksministeriets beslut om åtgärder för att förhindra spridning av skadegörare och för utrotning av dem (jord- och skogsbruksministeriets föreskriftssamling nr 35/1995) delas skadegörarna in i två grupper, sådana som skall utrotas och övriga som skall bekämpas. I beslutet föreskrivs vilka åtgärder som skall vidtas vid förekomst av sådana skadegörare som nämns i beslutet och på vilket sätt de av åtgärderna föranledda kostnaderna och skadorna ersätts av statens medel. Föreskrifter av betydelse ingår också i jord- och skogsbruksministeriets beslut om växtskyddskrav vid import, export och marknadsföring av växtprodukter (jord- och skogsbruksministeriets föreskriftssamling nr 105/1995). I beslutet ställs villkor för import, export och marknadsföring av sådana växter, växtprodukter och andra produkter som sannolikt sprider skadegörare. Dessutom utfärdas bestämmelser om de kontroller som växtskyddsmyndigheten utför, samt myndighetens övriga uppgifter och befogenheter. Sådana växter, växtprodukter och andra föremål som nämns i beslutet får dock importeras till Finland samt transporteras och flyttas i Finland och från Finland till EU:s övriga medlemsstater för försöksändamål, vetenskapligt ändamål och arbete med sorturval, med iakttagande av de krav på villkor för transport av skadegörare och deras värdväxter som bestäms i jord- och skogsbruksministeriets beslut (jord- och skogsbruksministeriets föreskriftssamling nr 13/1996).

Med stöd av växtskyddslagen har jord- och skogsbruksministeriet även meddelat ett beslut om utrotning av ringröta på potatis

(jord- och skogsbruksministeriets föreskriftssamling nr 100/1995). Syftet med beslutet är att utrota sjukdomen i fråga på de gårdar som yrkesmässigt odlar potatis. På motsvarande sätt har jord- och skogsbruksministeriet utfärdat en förordning om bekämpning av *Rolstonia solanacearum* (jord- och skogsbruksministeriets föreskriftssamling nr 36/2000). Syftet med förordningen är att bekämpa, förhindra spridning av och utrota mörk ringröta i Finland. Med stöd av växtskyddslagen har jord- och skogsbruksministeriet dessutom, då växtskyddssituationen så kräver, meddelat beslut och utfärdat förordningar med vilka man har strävat till att förhindra att någon bestämd skadegörare som hotar växters sundhet sprids i Finland eller förs in hit. Jord- och skogsbruksministeriet har till exempel meddelat tillfälliga förbud mot import av potatis som producerats i Egypten, eftersom risken för att mörk ringröta på potatis skulle spridas till Finland genom egyptisk potatis var stor innan Europeiska gemenskapernas kommission skred till åtgärder för att begränsa import av potatis från Egypten till EU. Ministeriet har också utfärdat en ensidig förordning om tilläggsåtgärder som krävs för att förhindra spridningen av tallvedsnematod via från vissa länder importerat förpackningsmaterial som tillverkats av virke av barrträd. Förordningen gällde fram till den 1 oktober 2001, dvs. tills kommissionens beslut om skydd för hela gemenskapens område trädde i kraft.

2.2. Övrig lagstiftning

Bestämmelser om förhindrandet av spridningen av skadegörare ingår också i annan lagstiftning än växtskyddslagen och bestämmelserna som utfärdats med stöd av den.

Lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog (263/1991) gäller de sjukdomar och skador som insekter och svampar orsakar på träd som växer i skog och som föranleder en betydande minskning av virkesavkastningen eller en försämring av virkeskvaliteten. Jord- och skogsbruksministeriet får med stöd av lagen utfärda bestämmelser i syfte att förebygga skogsskador som orsakas av bakterier, virus och andra organismer.

Skadegörare sprids lätt till odlingar med de förökningsmaterial som används inom växtproduktionen, dvs. frövara och plantmaterial. Av denna orsak ingår bestämmelser om förhindrandet av spridningen av skadegörare i de lagar som gäller produktion och marknadsföring av förökningsmaterial och de bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av dem. Dyliga lagar är lagen om plantmaterial (1205/1994) och lagen om handel med skogsodlingsmaterial (684/1979).

I lagen om kraven i fråga om potatisodling inom produktionsområdet för Centralen för utsädespotatis (356/1995) bemyndigas jord- och skogsbruksministeriet att besluta om de växtskyddsåtgärder som skall iakttas på produktionsområdet för Centralen för utsädespotatis i Tyrnävä och Limingo kommuner, enligt vad som krävs för att förutsättningarna för produktion av frisk och högklassig utsädespotatis skall kunna bevaras på produktionsområdet. Målet för bestämmelsen är att produktionsområdet för Centralen för utsädespotatis skall bevaras fritt från sådana skadegörare som är farliga för potatisen.

2.3. Europeiska gemenskapens lagstiftning

Inom Europeiska gemenskapen (EG) utfärdade rådet år 2000 ett nytt direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen (nedan direktivet om växters sundhet). Detta viktigaste växtskyddsdirektiv ersatte det tidigare, år 1976 utfärdade, motsvarande direktivet 77/93/EEG jämte ett flertal ändringar. I direktivet har räknats upp de särskilt farliga skadliga organismer vilkas införsel till sitt område varje medlemsstat skall förhindra. Likaså ingår i direktivet en förteckning över de växter och växtprodukter vilkas införsel skall förbjudas av medlemsstaten, om dylika växter eller växtprodukter har smittats med vissa skadliga organismer som räknats upp i direktivet eller om de inte har kontrollerats i avsändarlandet. Utgångspunkten för direktivet är att växtkontrollerna inom gemenskapen begränsas till att omfatta produkter vilka har sitt ursprung i stater utanför EU och till fall där det finns skäl att

anta att någon växtskyddsbestämmelse inte har iakttagits. På grund av den fria handel med föremål som råder på den inre marknaden kan samtliga växter och växtprodukter som kommer från andra medlemsstater inte kontrolleras vid gränsen. Producenten och producentlandets myndigheter bär ansvaret för sundheten hos ett sådant föremål som är avsett för gemenskapens inre handel och för den kontroll som sundheten förutsätter. Myndigheterna i varje medlemsstat får emellertid utföra så kallade marknadskontroller av stickprovsnatur på sitt territorium under olika skeden i transport och marknadsföring. I direktivet ställs dessutom krav på att producenter och marknadsförare av sådana växter och växtprodukter med vilka skadegörare lätt kan spridas skall registrera sig. Dessutom ingår i direktivet även bestämmelser om användning av växtpass, dvs. ett intyg som ersätter sundhetscertifikatet på den inre marknaden.

I kommissionens direktiv 92/90/EEG (nedan direktiv om registrering av aktör), om förpliktelser som producenter och importörer av växter, växtprodukter eller andra föremål skall uppfylla och om närmare bestämmelser för registrering av sådana personer ingår närmare bestämmelser om grundandet av ett växtskyddsregister. En förutsättning för upptagande i registret är att aktören upprätthåller ett schema varav framgår var de växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, befinner sig samt en förteckning över de växter som skaffats till, producerats i och marknadsförts från enheten. Därutöver skall aktören själv kontrollera verksamhetsställena i syfte att upptäcka skadegörare och meddela växtskyddsmyndigheterna om observerade eller misstänkta förekomster av skadegörare. Aktören skall också i registret uppges namnet på den person som ansvarar för verkställandet av växtskyddet och enheten får heller inte i övrigt agera i strid med växtskyddsbestämmelserna. Om en i registret införd enhet inte iakttar bestämmelserna kan den avföras från registret, varvid den inte får marknadsföra sådana produkter som omfattas av registerförfarandet.

I kommissionens direktiv 92/105/EEG (nedan direktivet om växtpass) om en viss standardisering av växtpass för användning vid förflyttning av vissa växter,

växtprodukter eller andra föremål inom gemenskapen och om närmare bestämmelser om utförande av sådana växtpass samt villkor och närmare bestämmelser om ersättande av växtpass finns närmare bestämmelser om användningen av växtpass vid marknadsföring av växter och växtprodukter. Direktivet fastställer under vilka förutsättningar ett växtpass kan beviljas och vilka uppgifter som skall meddelas i växtpasset. I direktivet om växters sundhet är å andra sidan de produkter förtecknade som kan marknadsföras inom gemenskapen endast om de åtföljs av ett växtpass.

Direktivet om växters sundhet kompletteras av kommissionens direktiv 2001/32/EG om erkännande av skyddade zoner som utsätts för särskilda växtskyddsrisiker inom gemenskapen och om ändring av direktiv 92/76/EEG. En beteckning som skyddad zon innebär att EU erkänner att en bestämd skadegörare inte förekommer på den skyddade zonen, även om den med beaktande av områdets växt- och klimatförhållanden kunde förekomma där. Medlemsstaten får i enlighet med EG:s rättsakter, utan hinder av principen för den inre marknaden, iakttä strängare växtskyddskrav än vanligt i syfte att bevara den skyddade zonen fri från skadegöraren i fråga. EU kan till exempel ställa villkor och utfärda begränsningar för införsel av skadegörarens värdväxter till den skyddade zonen. I direktivet har bestämts att Finland för tillfället helt och hållet utgör en skyddad zon i fråga om fem skadegörare och en del av landet dessutom i fråga om ytterligare en skadegörare.

Enligt kommissionens direktiv 95/44/EG om införande av villkor enligt vilka vissa skadegörare, växter, växtprodukter och andra föremål som anges i bilaga I—V till rådets direktiv 77/93/EEG kan införas eller förflyttas inom gemenskapen eller vissa skyddade zoner för försök eller vetenskapliga ändamål och för arbete med sorturval (nedan direktivet om undantagslov för forskning) får skadliga organismer, växter, växtprodukter och andra föremål utan hinder av förbuden i direktivet om växters sundhet i undantagsfall och under särskilda villkor föras in i gemenskapen eller i en skyddad zon. Direktivet ställer stränga villkor och utfärdar begränsningar både för forskningsanstalter och deras verksamhet samt för

växtskyddsmyndigheterna i ifrågavarande medlemsstat.

Enligt direktivet om växters sundhet äger kommissionen rätt att kontrollera och övervaka att direktivet iakttas i medlemsstaterna. Gemenskapen har ett kontrollverk vars uppgift är att både bistå och övervaka medlemsstaterna vid iakttagandet av direktivet samt att öka medlemsstaternas förtroende för systemets funktion.

Inom Europeiska unionen fungerar dessutom Ständiga kommittén för växtskydd, där medlemsstaternas företrädare diskuterar växtskyddssituationen och lagstiftningen gällande växters sundhet i medlemsstaterna. I kommittén behandlas medlemsstaternas årliga rapporter om förekomsten och bekämpningen av skadegörare inom unionen, samt görs en bedömning av vilka åtgärder som skall vidtas till följd av den sundhetssituation som rapporterna utvisar.

Utöver de ovannämnda direktiven av allmän natur, som gäller flera skadegörare eller växter, ingår i gemenskapslagstiftningen några direktiv som gäller enskilda skadegörare. Dessa så kallade kontrolldirektiv är mera detaljerade än direktiven av allmän natur och de har utfärdats i syfte att bekämpa sådana organismer som anses vara särskilt farliga. Rådet har också utfärdat egna direktiv till exempel om bekämpning av ljus ringröta på potatis och bekämpning av mörk ringröta på potatis.

2.4. Bedömning av nuläget

Ansvar för att växtskyddsbestämmelserna iakttas vilar inom EU:s inre handel i första hand på producenten och marknadsföraren. De växter och växtprodukter som importeras från länder utanför unionen kontrolleras vid gemenskapens gränser innan importen godkänns. Växtskyddskontrollerna av föremål som rör sig inom EU utgörs endast av marknadskontroller i form av stickprov.

Från stater utanför EU importeras årligen till Finland 1 500—2 500 varuförsändelser som äger betydelse med tanke på spridningen av skadegörare. Antalet utfärdade importförbud för försändelser som kommer från stater utanför EU varierar årligen från under tio upp till några hundra. De försändelser för vilka importförbud har utfärdats har antingen återsänts till avsändarstaten, förstörts,

rengjorts eller desinficerats. Från EU:s medlemsstater förs in betydande mängder växter och växtprodukter vilkas sundhet övervakas med hjälp av metoder för marknadskontroll. På grund av karaktären hos handeln på den inre marknaden är det omöjligt att uppskatta antalet importerade försändelser från gemenskapen.

Genom kontroller samt förbud mot och begränsningar av importen av de mest riskfyllda växterna och växtprodukterna har spridningen av vissa farliga skadegörare, som har blivit allmänna i det övriga Europa, kunnat förhindras eller åtminstone fördröjas. Ett antal sådana skadegörare som inte tidigare förekommit hos oss har upptäckts, speciellt i växthusodlingar, men förekomsterna av dem har kunnat utrotas med stöd av bemyndigandena i växtskyddslagen.

Efter ingången av år 1997 och fram till slutet av år 2000 har sammanlagt över 700 bestämmelser om bekämpning av skadegörare utfärdats för vårt lands odlingar. En stor del av dem har gällt ljus ringröta på potatis och gul potatiscystnematod. Ett anslag för ersättning av de åtgärder som växtskyddslagen förutsätter och de skador som orsakats av skadegörare har årligen reserverats i statsbudgeten. Från och med ingången av år 1997 fram till slutet av år 2000 har i ersättningar betalats sammanlagt 5,89 miljoner euro i sammanlagt 930 fall. Antalet beslut om ersättning överstiger antalet bestämmelser om bekämpning, eftersom ett flertal utbetalningar har kunnat hänföra sig till samma fall.

För närvarande fungerar Kontrollcentralen för växtproduktion (nedan kontrollcentralen) som den växtskyddsmyndighet som avses i växtskyddslagen. Kontrollcentralen bär sålunda huvudansvaret för verkställandet av växtskyddskontrollerna och övervakningen. Även arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar bistår kontrollcentralerna med att utföra de kontroller och fatta de beslut som växtskyddsbestämmelserna förutsätter. Kontrollcentralen kan dessutom vid behov bemyndiga andra inspektörer att utföra tillsynsuppgifter i fråga om växters sundhet. Det har i praktiken ansetts vara nödvändigt att precisera bestämmelserna som gäller bemyndigande på så sätt att det ur lagen tydligt framgår att kontrollcentralen eller

arbetskrafts- och näringscentralens inspektörer inte särskilt behöver bemyndigas till inspektörer, eftersom de redan i och med tjänsten är bemyndigade för arbetet. Kontrollcentralen fastställer kompetenskraven för växtinspektörerna och säkerställer i praktiken att inspektörerna har tillräcklig utbildning och annan kompetens för uppgifterna.

I växtskyddslagen ingår också en bestämmelse om handräckning, med stöd av vilken kontrollcentralen eller en auktoriserad inspektör kan begära handräckning av polis-, tull- och brandmyndigheter vid tillsynen över att växtskyddslagen eller bestämmelserna med stöd av den iakttas. Begäran om handräckning kan emellertid användas endast i enskilda fall. Övriga myndigheter har inte resurser att utöver sina egna egentliga uppgifter fortsättningsvis sköta ett stort antal växtskyddskontroller som handräckningsärenden. Av denna orsak kan verkställandet av en normal växtskyddstillsyn inte basera sig på begäran om handräckning.

I gemenskapslagstiftningen ingår bestämmelser om skyldigheten att förse vissa växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, med ett av gemenskapen närmare definierat intyg då dylika föremål förs in till gemenskapens territorium eller då de förflyttas inom gemenskapen. Vid handel på den inre marknaden krävs i regel användning av växtpass. Då dylika föremål förflyttas inom gemenskapen kontrolleras de endast genom stickprov.

Vissa föremål som nämns i gemenskapslagstiftningen skall vid import i regel åtföljas av ett så kallat sundhetscertifikat. Genom sundhetscertifikatet försäkrar

avsändarlandets växtskyddsmyndighet att föremålet uppfyller EG:s krav på växtskydd. Då ett föremål importeras till Finland görs en så kallad utredning av importdugligheten. Utredningen görs antingen av en inspektör vid kontrollcentralen eller arbetskrafts- och näringscentralen eller av en av kontrollcentralen auktoriserad inspektör. I utredningen kontrolleras att det inte finns hinder för att föremålet importeras och att ett adekvat, giltigt sundhetscertifikat och vid behov också ett intyg för återexport har utfärdats för föremålet. Det kontrolleras

också att certifikatet och föremålet motsvarar varandra. Efter detta utförs den egentliga sundhetskontrollen. Sundhetskontrollen utförs innan föremålet förtullas och överläts för fri rörelse.

I praktiken avtalar importören om kontrollen med inspektören. Importören eller speditören tillställer inspektören sundhetscertifikatet samt övriga handlingar varav framgår försändelsens innehåll. Övriga handlingar kan till exempel vara köpefakturan eller fraktsedlarna. Inspektören intygar riktigheten hos sundhetscertifikatet och de uppgifter som ingår i det och utför vid behov en sundhetskontroll för att säkerställa att försändelsen motsvarar kraven. Inspektören tar också vid behov ett prov på föremålet för laboratorieundersökningar. Om det inte finns hinder för importen, fattar inspektören beslut om att tillåta import. Han eller hon stämplar och undertecknar antingen sundhetscertifikatet eller intyget för återexport. För import av föremålet företer importören tullmyndigheterna det av inspektören godkända dokumentet jämte övriga handlingar. Några importörer har framfört kritik mot det nuvarande systemet, emedan importörerna åsamkas onödigt tilläggsarbete och tidsförlust genom att de måste uträtta sina ärenden hos två olika myndigheter.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Upprätthållandet av ett gott sundhetstillstånd hos växterna främjar jord- och skogsbrukets samt trädgårdsodlingens verksamhetsförutsättningar. Ett gott sundhetstillstånd hos växterna påverkar produkternas kvalitet och indirekt livsmedelssäkerheten i form av ett minskat behov att använda bekämpningsmedel. Sundhetstillståndet hos växterna inverkar förutom på växtproduktionen också på miljön och levnadsvillkoren för de vilda växterna.

Syftet med propositionen är att revidera och modernisera växtskyddslagstiftningen med beaktande av de ändringsbehov som kommit fram i praktiken samt de krav som orsakas av ändringar av den allmänna lagstiftningen, såsom den nya grundlagen. Särskild

uppmärksamhet har fästs vid ordnandet av en adekvat tillsyn och förhindrandet av sådana brott mot lagstiftningen som förekommit i praktiken, samt vid förtydligandet och moderniseringen av de bestämmelser som gäller tillsynen.

Som en viktig metod för att genomföra lagstiftningens mål föreslås att det i lagen bestäms om ett växtskyddsregister. I syfte att modernisera regelverket och förtydliga tillsynssystemet beaktar bestämmelserna om användning av offentlig makt och om normgivning, samt andra förvaltningsjuridiska bestämmelser i lagen, ändringarna i den allmänna lagstiftningen i anslutning till regleringen och de allmänna utvecklingslinjerna för kontroll- och tillsynsverksamhet. För att tillsynen skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt och brott mot lagstiftningen förhindras, föreslås en utveckling och effektivisering av lagstiftningens tillsyns-, tvångs- och påföljdssystem. För att regelverket skall bli tydligare föreslås att strukturen och bestämmelsernas ordningsföljd i den föreslagna lagen delvis ändras i jämförelse med den gällande lagen.

3.2. De viktigaste förslagen

I Finlands nya grundlag, som trädde i kraft den 1 mars 2000, reviderades utfärdandet av förordningar och regleringen som gäller överförandet av lagstiftningsmakten i sin helhet. Enligt 80 § grundlagen baseras utfärdandet av förordningar alltid på ett uttryckligt bemyndigande antingen i grundlagen eller i någon annan lag. Dessutom kan om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som i övrigt enligt grundlagen hör till lagens område bestämmas endast genom lag.

Praxis, vad gäller den lagstiftning som reglerar växters sundhet, har varit att i lagen inbegripa omfattande bemyndiganden för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordningar. Branschens normuppsättning har sålunda i praktiken preciserats genom talrika beslut och förordningar av ministeriet. Av de förordningar som utfärdats med stöd av växtskyddslagen skall med anledning av grundlagen alla de normer som gäller i 80 § grundlagen avsedda individens rättigheter och skyldigheter lyftas upp till lagnivå.

EG:s lagstiftning inom området för växters

sundhet är omfattande och ändras i snabb takt. Regleringstekniken baserar sig på de omfattande bilagor som fogas till regelverket och där författningsdelens normer inriktas på bestämda grupper av växter eller skadegörare. Av denna anledning är det nödvändigt att i lagen bibehålla jord- och skogsbruksministeriets vittgående bemyndigande att utfärda förordningar om ett flertal tekniska detaljer. De viktigaste normerna som påverkar individens rättigheter och skyldigheter inbegrips i lagen, men norminnehållet för varje enskilt fall preciseras först i förordningarna. Denna lösning är nödvändig med tanke på det nationella verkställandet av EG:s lagstiftning, eftersom gemenskapens rättsakter om växters sundhet ändras i så snabb takt att det av praktiska skäl inte är möjligt att till alla delar inbegripa dem i de nationella lagarna.

I likhet med den gällande lagstiftningen föreslås i propositionen att en person som yrkesmässigt bedriver marknadsföring, produktion i marknadsföringssyfte, lagring och import av växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, i regel skall registreras i det växtskyddsregister som kontrollcentralen upprätthåller. Aktören behöver dock inte registrera sig om han kan betraktas som en lokal marknadsförare. Registreringsskyldigheten gäller inte heller en sådan aktör som sporadiskt importerar endast små mängder dylika föremål för eget bruk. Jord- och skogsbruksministeriet utfärdar genom förordning närmare bestämmelser om vilka växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, kravet på registrering gäller. Om det i den föreslagna lagen ingår detaljerade bestämmelser om frågan bör till lagen fogas omfattande, tekniska och detaljerade bilagor som kräver ändringar t.o.m. ett flertal gånger om året, vilket inte kan anses ändamålsenligt. Enligt kraven i 80 § grundlagen föreslås att den förteckning över uppgifter som skall föras in i växtskyddsregistret, som för närvarande ingår i vederbörande beslut av jord- och skogsbruksministeriet, skall ingå i lagens 5 §. Enligt lagförslaget får vissa växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, fortsättningsvis marknadsföras endast om de förses med ett

växtpass, ett annat intyg över växternas sundhet eller ett registernummer och importeras enbart om de åtföljs av ett sundhetscertifikat eller ett annat intyg över växternas sundhet. Dessutom föreslås i lagen ingå motsvarande skyldighet som i den nuvarande lagstiftningen för aktören att föra ett register över sin verksamhet samt att anmäla om ändringar som inträffar i verksamheten.

I propositionens 12 § föreslås preciseringar av bestämmelsen som gäller bekämpningen av skadegörare. Avsikten är inte att göra ändringar i sak i bestämmelsens innehåll. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser om verkställigheten av de begränsningar, förbud och åtgärder som räknas upp i 12 § 1 mom. samt förfarandet som gäller dem. I paragrafen föreslås dessutom att kontrollcentralen får rätt att med tillstånd av jord- och skogsbruksministeriet vidta bekämpningsåtgärder också i fråga om de skadegörare om vilka inte har utfärdats någon sådan förordning av jord- och skogsbruksministeriet som avses ovan. Kontrollcentralen kan i brådskande fall vidta åtgärder redan innan tillståndet utfärdats.

Enligt förslaget bibehålls myndighetsorganisationen i sak ungefär som tidigare, men bestämmelserna som gäller den görs tydligare. Kontrollcentralen skall fortsättningsvis verka som huvudansvarig tillsynsmyndighet. Vid tillsynen anlitar kontrollcentralen fortfarande arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar samt inspektörer som den har auktoriserat och med vilka till skillnad från terminologin i den gällande lagen avses endast personer utanför myndighetsorganisationen. Dessutom fogas tullverket till tillsynsmyndigheterna. Tullverket kan vid sidan av kontrollcentralen övervaka importen till den del som dylika uppgifter har överförts till den genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Den allmänna styrningen av och tillsynen över lagens verkställighet ankommer på jord- och skogsbruksministeriet.

För närvarande råder det resursbrist inom sundhetskontrollen av växter och växtprodukter som importeras från stater utanför Europeiska unionen. Resursbristen gäller särskilt frukt. Som medlem av Europeiska unionen har Finland förbundit sig

att övervaka sundheten hos ett importerat föremål på det sätt som gemenskapslagstiftningen förutsätter. Den ökning av resurserna som behövs vid övervakningen av importen kan förmånligast organiseras så att tullmyndigheterna ges ett allmänt bemyndigande i lag att vid sidan av kontrollcentralen och dess auktoriserade inspektörer sköta importövervakningen enligt växtskyddslagstiftningen. Om de uppgifter som hör till kontrollcentralens behörighet och som skall överföras till tullverket bestäms genom jord- och skogsbruksministeriets förordning som baserar sig på ett avtal i frågan mellan jord- och skogsbruksministeriet och finansministeriet. I avtalet görs upp om tullmyndigheternas behörighet att på ett sätt som närmare bestäms i överenskommelsen utföra växtskyddskontroller av sådana i avtalet närmare definierade föremål som importeras från länder utanför unionen. Tullmyndigheterna arbetar redan där sundhetsövervakningen utförs. Om tullmyndigheterna förutom sina uppgifter i anslutning till tillsyn över importen och importklareringar även utför växtskyddskontroller, kräver organiseringen av de behövliga tilläggsresurserna betydligt mindre ekonomiska insatser än om tilläggsresurserna skall ordnas på något annat sätt, till exempel genom att ordna med egna inspektörer för kontrollcentralen till alla de importplatser via vilka frukt importeras. Denna nya praxis säkerställer att samma importparti inte samtidigt omfattas av flera myndigheters kontroller. I första hand är avsikten att till tullverket överföra sundhetskontrollen av frukt som importeras från länder utanför EU.

I lagen föreslås tas med ett separat omnämnande av att de inspektörer som bemyndigats av EG:s kommission i samarbete med kontrollcentralen kan utföra sådana inspektioner som avses i 21 § och få de uppgifter och dokument som avses i 22 §. För effektivisering av tillsynen föreslås att lagens straffbestämmelser skall ses över. Kontrollcentralen ges möjlighet att under vissa förutsättningar ge en skriftlig anmärkning när lagstiftningen har överträtts. Myndigheterna kan påverka iakttagandet av lagstiftningen också genom att offentliggöra tillsynsresultaten.

I propositionen föreslås att närmare

bestämmelser på en lägre nivå än lagnivå i regel utfärdas i form av jord- och skogsbruksministeriets förordningar. Dessa bestämmelser är en mycket detaljerad reglering av teknisk karaktär som huvudsakligen ingår direkt i gemenskapens direktiv om växters sundhet. Ministeriets bestämmelser skall som hittills huvudsakligen ingå i författningar på lägre nivå enligt skadegörare samt i fråga om vissa växter, växtprodukter eller andra föremål, med vilka farliga skadegörare lätt kan spridas.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inga betydande ekonomiska verkningar jämfört med systemet enligt den gällande lagstiftningen. De medel som behövs för ersättningar enligt växtskyddslagen anvisas årligen i statsbudgeten från huvudtiteln för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som ett förslagsanslag. År 2002 har för växtskyddsersättningar anvisats 2 075 000 euro under moment 30.01.41 (Vissa ersättningar), vilket motsvarar nivån på de ersättningar som betalats under de senaste åren. Inga större ändringar väntas i det årliga totalbeloppet av ersättningar.

Tillsynen över importen av frukt från stater utanför EU förutsätter tilläggsresurser för tillsynen över importen. Sundhetssituationen och det sätt på vilket man nationellt beslutar sköta de kontinuerligt ökande kontroll- och tillsynsuppgifterna påverkar mängden tilläggsresurser. I propositionen utgår man från att resursökningen förmånligast går att organisera på så sätt att förutom kontrollcentralen också tullmyndigheterna genom förordning som med stöd av lagen utfärdas av jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att sköta tillsynen över importen enligt växtskyddslagstiftningen i enlighet med den arbetsfördelning som närmare definieras i förordningen. Tullmyndigheternas arbete försiggår redan där tillsynen över importen i fråga om växters sundhet genomförs och de kan utföra de behövliga växtskyddskontrollerna vid sidan av sina övriga uppgifter i anslutning till tillsynen över importen och importklareringarna, varvid det ökade antalet

uppgifter kunde skötas på ett mera ekonomiskt sätt än med andra metoder, till exempel genom att kontrollcentralen skaffar sig egna inspektörer till tullanstalterna. Beloppet av behövlige tilläggsresurser kan uppskattas först då jord- och skogsbruksministeriets förordning bereds, varför propositionen inte till denna del har några betydande omedelbara ekonomiska verkningar.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Beträffande propositionens verkningar i fråga om organisation och personal hänvisas till vad som ovan i punkt 4.1. har sagts i fråga om uppgifterna och resurserna för tullverket och kontrollcentralen.

4.3. Miljökonsekvenser

I jämförelse med Europa är sundhetssituationen för växter för närvarande god i Finland. Målet för lagstiftningen som gäller växters sundhet är att bevara den goda sundhetsnivån i vårt land och att hindra sådana skadegörare som är farliga för jord- och skogsbruket och trädgårdsnäringen, samt även mera allmänt för växtligheten, att sprida sig till Finland och att förhindra att de skadegörare som redan finns i Finland sprider sig ytterligare. Genom åtgärder som syftar till att förebygga spridningen av skadegörare kan man förhindra en kvantitativ ökning av användningen av bekämpningsmedel. I Finland behöver inte t.ex. besprutningar mot koloradoskalbagge utföras vid sedvanlig potatisodling.

5. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med kontrollcentralen och tullverket. Vid beredningen har även hörts företrädare för Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y. och Puutarhaliitto-Trädgårdsförbundet r.f.

Utlåtande om utkastet till proposition har begärts hos justitieministeriet, finansministeriet, handels- och industriministeriet, miljöministeriet, utrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriets skogsavdelning och

jordbruksavdelningens trädgårdsenhet, Ålands landskapsstyrelse, Arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar i Tavastland, Södra Österbotten och Egentliga Finland, landsbygdsnäringsmyndigheterna i Kauhava och Kylmäkoski, Landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd, Kontrollcentralen för växtproduktion, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Skogsforskningsinstitutet, Forststyrelsen, Skogscentralerna, Tullstyrelsen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y., Skogsindustrin r.f., Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f., Landsbygdscentralernas förbund r.f., Svenska Lantbrukssällskapens förbund r.f. och Livsmedelsindustrin r.f., Handelsträdgårdsförbundet, Puutarhaliitto-Trädgårdsförbundet r.f., Taimistonviljelijät-Plantskoleodlarna r.f. och Institutionen för tillämpad biologi vid Helsingfors universitet. I utlåtandena ansågs totalrevideringen av växtskyddslagen vara motiverad och behövlige och den föreslagna lagen konstaterades medföra goda grundläggande förutsättningar för genomförandet av ett modernt växtskydd. I utlåtandena betonades också vikten av högklassiga livsmedel och spårbarheten för produktionskedjan för livsmedel. I en del av utlåtandena fästes uppmärksamhet vid definitionerna i den föreslagna lagen, vilka på grundval av utlåtandena har ändrats till att bättre motsvara nuvarande vetenskapliga definitioner. Att delvis överföra vissa uppgifter i anslutning till växtskyddskontroller till tullanstalten ansågs i huvudsak vara ändamålsenligt. I finansministeriets utlåtande fästes uppmärksamhet vid uppskattningen av beloppet av de kostnader som orsakas av överföringen av uppgifterna, varför de överförda uppgifternas omfattning och detaljerade innehåll föreslås definieras i en förordning av jord- och skogsbruksministeriet som utfärdas på grundval av det avtal mellan jord- och skogsbruksministeriet och finansministeriet som ingås i samband med överföringen av uppgifterna. I justitieministeriets utlåtande föreslogs ett flertal preciseringar och sådana tillägg till lagförslaget som föranleds av övrig lagstiftning. Dessa anmärkningar har beaktats i lagförslaget. De anmärkningar

beträffande detaljer i lagförslaget som i övrigt föreslagits i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats vid beredningen av propositionen.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Finland har som medlem av EU varit skyldig att samordna sin lagstiftning om växters sundhet med gemenskapens direktiv om växters sundhet.

Finland har förbundit sig att iaktta de ålägganden som ingår i den av Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation upprättade IPPC-konventionen samt EPPO:s rekommendationer.

Även världshandelsorganisationens SPS-avtal skall beaktas vid beslut om och tillämpning av den nationella lagstiftningen. Syftet med dessa avtal är att samordna begreppet skadegörare

och olika länders bestämmelser om bekämpning av skadegörare och förhindrande av deras spridning på så sätt att den internationella handeln åsamkas så liten skada som möjligt.

Till riksdagen har avlåtits regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i Europarådets straffrättsliga konvention mot korruption och med förslag till ändring av vissa bestämmelser om tjänstebrott och brott som har samband med dem (RP 77/2001 rd) vari föreslås en utvidgning av det straffrättsliga tjänsteansvaret så att också den som deltar i beredningen av beslut som gäller offentlig makt, bl.a. genom att utföra inspektioner (40 kap. 11 § 5 b punkten), anses vara en person som utövar offentlig makt. Om den föreslagna ändringen av strafflagen träder i kraft före den föreslagna lagen, är omnämmandet i 16 § 1 mom. i den föreslagna lagen om bestämmelserna som gäller auktoriserade inspektörers straffrättsliga tjänsteansvar onödigt och skall slopas.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Syfte. I Finland är växternas sundhetstillstånd för närvarande gott. Detta gäller särskilt sådana skadliga skadegörare som enligt vedertagen praxis benämns farliga skadegörare. Målet är att även i framtiden trygga bevarandet av den även internationellt sett högklassiga sundhetssituation som råder för närvarande.

För att genomföra de ovannämnda målen föreslås att det stiftas en ny lag om skydd för växters sundhet som ersätter den gällande växtskyddslagen. En ändring av namnet på lagen till det som föreslagits beskriver lagens innehåll och syften bättre än vad nu är fallet, genom att lagens skyddsobjekt lyfts fram redan i rubriken. Lagens syfte är enligt 1 § i lagförslaget att upprätthålla ett gott sundhetstillstånd hos växterna och därmed främja verksamhetsförutsättningarna för branschens verksamhetssektorer, dvs. jord- och skogsbruket, trädgårdsodlingen och livsmedelsproduktionen. Målet är också att genom upprätthållandet av ett gott sundhetstillstånd främja livsmedelssäkerheten och kvaliteten på produkterna. I Finlands kvalitetsstrategi för livsmedelshushållningen, som baserar sig på kvalitets- och kedjetänkandet, försöker man betrakta livsmedelsproduktionskedjan som en helhet där tillsynen skall vara sammanhängande och möjlig att spåra och kvalitetssäkringen och ansvaret för kvaliteten på produkterna skall betonas i alla skeden av kedjan från primärproduktion till konsument.

2 §. Tillämpningsområde. Enligt 1 mom. tillämpas denna lag alltjämt på de åtgärder som kan vidtas för att bekämpa skadegörare och hindra deras spridning. I 1 mom. nämns dessutom att lagen också tillämpas på alla andra åtgärder som hänför sig till bevarandet av ett gott sundhetstillstånd hos växterna. Avsikten med detta tillägg är att klargöra lagens tillämpningsområde och att minska uppkomsten av sådana situationer där det råder ovisshet om hur lagen tillämpas.

I 2 mom. föreslås att lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog (263/1991) tillämpas vid sidan av den föreslagna lagen på bekämpningen av insekt-

och svampskador på träd som växer i skog. Med denna bestämmelse försöker man förebygga uppkomsten av sådana situationer då ingen lag kan tillämpas på bekämpningen av en skadegörare.

I 3 mom. föreslås det att jord- och skogbruksministeriet skall få befogenhet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om vilka skadegörare de åtgärder som avses i 1 mom. får gälla och vilka åtgärder som skall vidtas för bekämpning av dem. Med stöd av en motsvarande bestämmelse har för närvarande IPPC -konventionen, EPPO -avtalet samt rådets direktiv om bekämpning av potatiskräfta, rådets direktiv om bekämpning av gul potatiscystnematod, rådets direktiv 93/85/EEG om bekämpning av ljus ringröta på potatis, rådets direktiv 98/57/EG om bekämpning av skadegöraren *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi m.fl. och direktivet om växters sundhet verkställts. Bemyndigandet att utfärda förordning är nödvändigt också av den orsaken att det inte är möjligt att på förhand upprätta en uttömmande förteckning över alla skadegörare som är, eller som kommer att bli, föremål för åtgärder. Det är till exempel möjligt att man i Finland upptäcker någon sådan skadegörare som inte tidigare har förekommit här. I författningstekniskt hänseende är det också besvärligt att i samma författning bestämma om bekämpningsåtgärder som gäller alla farliga skadegörare. Bemyndigandet att utfärda förordning gör det möjligt att på ett flexibelt och effektivt sätt bestämma i detalj om bekämpningen av olika skadegörare.

I momentet bestäms dessutom att den föreslagna lagen, då skyddet för växters sundhet så kräver, också kan tillämpas då det gäller att bekämpa och förhindra spridningen av sådana skadegörare eller andra organismer som är nya eller som har oförutsedda verkningar och som orsakar omedelbar fara för växternas sundhet. I de internationella avtal som är bindande för Finland uppräknas de organismer vilka betraktas som skadegörare. Förteckningarna i avtalen kompletteras alltid då någon organism på grundval av en riskbedömningsprocess har definierats som skadegörare på grund av de konsekvenser för växters sundhet eller de

ekonomiska skador den orsakar. Det är också möjligt att någon tidigare ofarlig organism omvandlas till en skadegörare genom en mutation. Bestämmelsen skall tillämpas också till exempel om det till Finland förs in en okänd farlig skadegörare eller en sådan farlig skadegörare som inte tidigare förekommit i Finland, eller om en sådan farlig skadegörare som någon gång tidigare har förekommit i Finland förs in hit, men författningarna som gäller den inte längre är i kraft. I syfte att skydda växternas sundhet skall lagen härvid omedelbart kunna tillämpas på bekämpningen av den farliga skadegöraren och inte först sedan en förordning har utfärdats i frågan. Detta förutsätts också i artikel 3 i direktivet om växters sundhet.

3 §. *Definitioner.* Här föreslås definieras de viktigaste begreppen som används i lagförslaget. Begreppen ingår delvis i den gällande lagen eller i författningar som utfärdats med stöd av den. Begreppen föreslås preciseras och ändras så att de motsvarar definitionerna i direktiv om växters sundhet.

Definitionen i 1 punkten baseras på artikel 2.1 punkt a i direktivet om växters sundhet och 2 punkten på artikel 2.1 punkt b i samma direktiv. I 3 punkten föreslås en definition av en skadegörare. Definitionen grundar sig på artikel 2.1 punkt e i direktivet om växters sundhet. Definitionen föreslås preciseras så att den bättre motsvarar nuvarande klassificeringar och vetenskapliga termer samt överensstämmer med det preciserade tillämpningsområdet i den föreslagna lagen. Uttrycket baserar sig också på den definition av skadegörare som används i den för Finland bindande IPPC -konventionen. I 4 punkten föreslås att begreppet växtpass definieras. Växtpass skall användas vid marknadsföring av vissa växter, växtprodukter eller andra föremål på EU:s inre marknad. Begreppet grundar sig på gemenskapslagstiftningen och det har definierats i artikel 2.1 punkt f i direktivet om växters sundhet. Rätt att använda växtpass utfärdas av växtskyddsmyndigheten, som i Finland är Kontrollcentralen för växtproduktion. I 5 punkten definieras begreppet sundhetscertifikat, vilket grundar sig på artikel 5 i IPPC -konventionen och artikel 7 och 8 i direktivet om växters sundhet. De

skall användas vid handel med växter, växtprodukter eller sådana andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, mellan en av EU:s medlemsstater och en sådan stat som inte hör till EU och som har förbundit sig att iaktta den internationella växtskyddskonventionen, dvs. IPPC -konventionen. Med marknadsföring, som definieras i 6 punkten, avses uttryckligen handel på den inre marknaden, dvs. handel mellan EU:s medlemsstater. Marknadsföring avser också handel i Finland med föremål som släppts ut på den finländska marknaden. Som en ny definition i 9 punkten i paragrafen definieras en aktör, som i den föreslagna lagen används som ett allmänt begrepp i fråga om en sådan yrkesutövare som bestämmelserna i lagen gäller. I 10 punkten definieras en lokal marknadsförare, varmed avses en sådan aktör som i Finland odlar endast obetydliga mängder växter och marknadsför dem eller växtprodukter eller andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, endast sporadiskt eller lokalt till en icke-aktör utan omfattande utbudande till försäljning. På grund av att marknadsföringen av de andra föremål som avses i dylik verksamhet är tillfällig och av engångsnatur medför den ingen sådan konkret växtskyddsrisk att det är ändamålsenligt att registrera även dessa aktörer. Begreppet grundar sig på artikel 6.7 i direktivet om växters sundhet. För närvarande ingår begreppet lokal marknadsföring i jord- och skogsbruksministeriets beslut (77/1994).

2 kap. **Bedrivande av verksamhet**

I 1 mom. bestäms att aktören skall registrera sig i det växtskyddsregister som kontrollcentralen upprätthåller. Registreringsskyldigheten grundar sig på artikel 6.5 och 6.6 i direktivet om växters sundhet. En motsvarande bestämmelse ingår i den gällande lagens 5 §. Den föreslagna paragrafens ordalydelse är dock exaktare än den nuvarande och överensstämmer med ordalydelsen i till exempel lagen om plantmaterial (1205/1994). Registreringsskyldigheten gäller dock inte sådana aktörer vilka kan anses vara lokala marknadsförare. Begreppet lokal marknadsförare skall tolkas i vid bemärkelse. En aktör kan anses vara lokal marknadsförare

fastän hans verksamhet sträcker sig över hela Finland, om marknadsföringen sker sporadiskt. Till exempel handel med julgranar under julsäsongen kan anses vara lokal marknadsföring. En förutsättning är dock att marknadsföringen sker utan omfattande offentligt utbudande till försäljning, vilket kan anses vara fallet till exempel vid annonsering i tidningar med landsomfattande spridning och stora upplagor. Registreringsskyldigheten gäller inte heller dem som för eget bruk sporadiskt importerar endast små mängder växter, växtprodukter eller andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas. Dessa undantag från registreringskyldigheten baserar sig på artikel 5.4, 6.5 och 6.7 i direktivet om växters sundhet och bestämmelser om dem ingår för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets beslut (75/1994 och 105/1995).

I 2 mom. föreslås det att jord- och skogsbruksministeriet skall få befogenhet att genom förordning utfärda bestämmelser, i enlighet med vad som bestäms i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, om vilka växter, växtprodukter och andra föremål registreringskravet gäller. Det slutliga innehållet i en bestämmelse som begränsar näringsfriheten slås således fast först i jord- och skogsbruksministeriets förordningar, men bestämmelsen om bemyndigande har begränsats till verkställandet av Europiska gemenskapens rättsakter. Sådana rättsakter är för närvarande direktivet om växters sundhet (artikel 6), direktivet om registrering av aktör och kommissionens direktiv 93/50/EEG om specificering av vissa växter som inte anges i bilaga 5 del A till rådets direktiv 77/93/EEG och om ett officiellt register över växternas producenter eller över lageranläggningar eller distributionscentraler i deras produktionszoner. För tillfället räknas de växter, växtprodukter och andra föremål som omfattas av registreringskravet upp i bilagorna till jord- och skogsbruksministeriets beslut om växtskyddsregister. Dessa bilagor är så omfattande att de i praktiken inte kan tas in som en del av lagen utan att lagens användbarhet försvåras betydligt. Att inbegripa bilagorna i lagen försvårar också verkställandet av EG-rätten betydligt, eftersom lagen i Finland i så fall alltid måste ändras då bilagorna till direktivet ändras. En

dylik verksamhet är ineffektiv och tungrodd. I 3 mom. föreslås bestämmas om förutsättningarna för införande i registret. En aktör som uppfyller de villkor som räknas upp i momentet har obestridlig rätt att bli registrerad i växtskyddsregistret. Befogenheterna för den myndighet som fattar beslutet om registrering bestäms enligt bunden prövning och inte enligt ändamålsenlighetsprövning. Villkoren för registrering baseras på artikel 2 i direktivet om registrering av aktör och motsvarande bestämmelser i den nationella lagstiftningen ingår för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets beslut om växtskyddsregister (75/1994). Med hjälp av de krav som utgör förutsättningar för införande i registret försöker man säkerställa att en i registret införd aktör har ordnat sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt. Aktören skall föra sådan bok över sin verksamhet så att det är möjligt att på grundval av den spåra de växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, som han har producerat, lagrat eller i övrigt behandlat. Ett schema underlättar tillsynen och utförandet av inspektioner betydligt, eftersom inspektören från schemat lätt kan se vilka växter aktören odlar på ett visst område och var aktörens övriga föremål som omfattas av tillsynen enligt denna lag är belägna. En regelbunden och åtminstone visuell kontroll av växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, är väsentlig i syfte att i ett så tidigt skede som möjligt upptäcka förekomst av en skadegörare. På en registrerad enhet skall det också finnas en person som ansvarar för växternas sundhet. Personens namn förs in i växtskyddsregistret så att tillsynsmyndigheterna lätt kan få fram vem som kan kontaktas beträffande frågor som gäller växternas sundhet på registerenheten. I 4 mom. föreslås bestämmas om ansökan om registrering. I sak ingår motsvarande bestämmelser för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets beslut om växtskyddsregister (75/1994). Ansökan om registrering skall riktas till den som för registret, dvs. kontrollcentralen. Arbetskrafts- och näringscentralen beslutar dock om registreringen. Växtskyddsregistret finns i jordbruksförvaltningens databaser (IACS), varför arbetskrafts- och näringscentralen i

praktiken har de bästa förutsättningarna för en lokal uppdatering av registret. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om ansökningsförfarandet för registreringen.

5 §. *Registeruppgifter.* För att beakta de krav på skydd för personuppgifter som ingår i 10 § 1 mom. grundlagen föreslås att det i paragrafen tas med bestämmelser på lagnivå om registrets uppgiftsinnehåll och förvaringstiden för uppgifterna.

I 1 mom. räknas upp de uppgifter som förs in i växtskyddsregistret. Med undantag av 4 och 7 punkten motsvarar bestämmelsen nuläget. I 4 punkten föreslås bestämmas om att antingen aktörens företags- och organisationsnummer eller socialskyddsbeteckning och lägenhetssignum förs in i registret. Tillägget tas med i lagen för att underlätta identifiering och individualisering av aktören. Dessutom föreslås i 7 punkten att ett beslut om bekämpning, som till följd av förekomst av skadegörare har meddelats aktören, skall föras in i registret.

Det föreslås i 2 mom. att uppgifterna avförs från registret inom tre år från det att aktören har meddelat kontrollcentralen om att hans verksamhet har upphört. Det är skäl att spara uppgifterna i registret tre år efter det att verksamheten upphört, eftersom det är möjligt att sådana faktorer som påverkar växters sundhet och som orsakats av verksamheten kommer till synes först efter flera år. Genom att uppgifterna sparas är det möjligt att spåra aktören också efter det att verksamheten har upphört. När det är fråga om en produktionsplats som på grund av förekomst av en skadegörare utgör föremål för ett beslut om bekämpning, skall uppgifterna dock kunna sparas under hela den tid beslutet är i kraft. Vid bekämpning av till exempel potatiskräfta är beslutet om bekämpning i kraft under 20 år och om sjukdomen konstateras också efter denna tid är begränsningarna i kraft ytterligare 20 år. De omständigheter som verksamheten har orsakat för växternas sundhet framkommer således slutgiltigt först efter det att tiden för begränsning har löpt ut, och då har det redan kunnat gå flera år sedan verksamheten upphörde. Aktören får kännedom om tiden för begränsningen, och därmed också om tidpunkten för när den förlängda tiden för

sparande av registeruppgifterna upphör, omedelbart då han får beslutet om bekämpning, varför han också i detta undantagsfall får förhandsinformation om när uppgifterna senast avförs från registret.

Växtskyddsregistret kan delvis anses vara ett personregister. I den föreslagna paragrafens 1 mom. ges en uttömmande förteckning över de uppgifter som betraktas som personuppgifter och som kan föras in i växtskyddsregistret. I fråga om personuppgifter föreslås i 3 mom. en hänvisning till lagstiftningen som gäller skydd för personuppgifter. I fråga om utlämnande av uppgifter hänvisas till offentlighetslagstiftningen.

6 §. *Marknadsföring.* I paragrafen föreslås att den bestämmelse som ingår i den nuvarande lagens 5 § 3 mom. om att förse växter, växtprodukter och andra föremål med växtpass preciseras och ändras så att den bättre motsvarar EG:s bestämmelser om växters sundhet. Växtpass eller ett annat intyg över föremålets sundhet, t.ex. ett officiellt uttalande eller ett registernummer som avses i 5 § 1 mom., skall användas vid marknadsföring från EU:s övriga medlemsstater till Finland, i Finland eller från Finland till EU:s övriga medlemsstater av vissa sådana växter, växtprodukter och andra föremål som förtecknas i bilaga V A till jord- och skogsbruksministeriets beslut (105/1995). Bestämmelsen baserar sig på direktivet om växters sundhet. Vid marknadsföringen kan även användas ett intyg som beviljats av växtskyddsmyndigheten i någon annan EU-medlemsstat än Finland. Användning av något intyg över växters sundhet är en förutsättning för marknadsföring, eftersom det är fråga om sådana föremål som kan orsaka fara för växters sundhet. Syftet med skyldigheten att använda intyg är att säkerställa att ett i denna paragraf avsett föremål som rör sig på den inre marknaden har underkastats en sundhetskontroll där det har konstaterats att föremålet uppfyller de sundhetskrav som ställts på det och att föremålet därmed inte utgör någon risk för växternas sundhet.

Rätten att använda växtpass är en officiell anteckning om att föremålet uppfyller bestämmelserna om växters sundhet och om produktion och marknadsföring och att produktionen är underkastad officiell tillsyn.

Rätten att använda växtpass beviljas av växtskyddsmyndigheten som i Finland är kontrollcentralen. Varje sådant varuparti som räknas upp i bilaga V A till jord- och skogsbruksministeriets beslut om kraven på växtskydd vid marknadsföring och import av växtprodukter och som innehåller växter, växtprodukter eller andra föremål skall ha ett eget växtpass. I bilaga IV har, i enlighet med EU:s rättsakter om växters sundhet, ställts upp olika krav för växters sundhet ifråga om enskilda växtarter eller växtsorter, varför ett växtpass kan täcka endast ett sådant parti som omfattar en enda växtart eller växtsort. Ifall något varuparti innehåller flera växtarter eller växtsorter skall varje parti växtarter eller växtsorter som ingår i varupartiet vara försett med ett eget växtpass. Om varupartiet delas upp vid marknadsföringen skall varje del försees med ett ersättande växtpass. Ett föremål som är försett med växtpass får röra sig fritt på EU:s inre marknad och marknads kontroll i form av sundhetskontroller får utföras på föremålet endast genom stickprov. En medlemsstat i EU måste godkänna ett växtpass som utfärdats av en annan medlemsstat. I stället för växtpass kan under vissa förutsättningar användas ett officiellt uttalande eller så kan föremålet som skall marknadsföras försees med ett i 5 § 1 mom. avsett registernummer. Ett officiellt uttalande kan användas i sådana fall då växtskyddsrisken är mindre än i de situationer där det förutsätts användning av växtpass. I Finland ger Kontrollcentralen för växtproduktion officiella uttalanden. Registernummer används för sin del vid marknadsföring av i Finland producerad potatis. Utöver de huvudsakliga användningssätten finns det ett flertal undantag i fråga om användningen av intyg och dessa hänför sig till EG:s lagstiftning om växters sundhet och internationella avtal. Av denna orsak är det inte möjligt att entydigt i lag bestämma om användningen av intyg, utan användningsområdet skall preciseras i en förordning som utfärdas med stöd av den föreslagna bestämmelsen och där det går att detaljerat bestämma om olika användningssituationer. Dessa situationer kan också ändra då EG:s lagstiftning om växters sundhet ändras. Av denna orsak föreslås i 3 mom. att jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att genom förordning utfärda bestämmelser om vilket

intyg som skall användas vid marknadsföring av ett i denna paragraf avsett föremål.

Vilka växter, växtprodukter och andra föremål som skall försees med växtpass samt de erforderliga sundhetskraven för dem bestäms genom direktiv, för närvarande finns det bestämmelser om dem i artikel 6 och 10 i direktivet om växters sundhet. Eftersom den grupp av föremål som omfattas av kravet och de erforderliga sundhetskraven för dessa föremål i praktiken ändras relativt ofta och kraven är specifika enligt växtart eller växtsort, är det ändamålsenligt att bemyndiga jord- och skogsbruksministeriet att genom förordning utfärda bestämmelser om vilka föremål kravet gäller och vilka sundhetskrav som ställs på verksamheten för att dessa föremål skall beviljas rätt att använda växtpass eller ett annat intyg. Med tanke på läsbarheten hos den lag som skall stiftas är detta också den mest rekommendabla lösningen, eftersom bilagorna, i vilka de växter som omfattas av kravet räknas upp, är mycket omfattande och tekniska.

7 §. Import och export. Här föreslås bestämmelser om när växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, skall försees med ett sundhetscertifikat eller ett annat intyg över växternas sundhet. Ett av växtskyddsmyndigheten utfärdat sundhetscertifikat i enlighet med IPPC-konventionen eller ett annat intyg (t.ex. ett intyg för återexport eller ett officiellt uttalande av växtskyddsmyndigheten) är en förutsättning för import av sådana föremål som avses i denna paragraf, dvs. införsel från någon stat utanför EU. Bestämmelsen baserar sig på direktivet om växters sundhet. Ett sundhetscertifikat eller ett annat intyg gäller för ett varuparti, som kan innehålla flera växtsorter, växtprodukter eller andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas. Inom Europeiska unionen har anhängiggjorts en ändring av direktivet om växters sundhet (kommissionens förslag KOM(2001) 183 slutlig) varmed en så kallad officiell märkning fogas till de i denna paragraf avsedda intygen. Syftet med denna märkning är att underlätta importen av vissa växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, från vissa stater utanför EU till gemenskapen. Enligt förslaget kan dylika föremål i stället för ovannämnda intyg försees med en officiell märkning

varmed avses en av ursprungslandets växtskyddsmyndighet utfärdad och i direktivet definierad märkning av det föremål som skall importeras. Föremål som importeras från de stater som räknas upp i direktivet anses inte utgöra en så stor risk för växternas sundhet inom gemenskapen att det för import skulle krävas någon användning av sundhetscertifikat eller ett annat i denna paragraf avsett intyg som baserar sig på strängare krav.

Vid import till Finland av föremål som är försedda med officiell märkning skall importören i importanmälan uppge vissa saker som ordagrant angetts i direktivet. Av denna orsak föreslås i 2 mom. att jord- och skogsbruksministeriet genom förordning kan utfärda bestämmelser, i enlighet med vad som bestäms i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, om vad importören skall uppge i importanmälan. Det är ändamålsenligt att ta med bemyndigandet att utfärda förordning redan i samband med totalrevideringen av växtskyddslagen, även om det ovannämnda direktivet ännu inte har trätt i kraft, eftersom det är uppenbart att direktivet om växters sundhet på grundval av kommissionens förslag kommer att ändras så att något sätt som underlättar import från vissa stater utanför unionen tas i bruk. Detta sätt förutsätter ett separat reglerat anmälningsförfarande i samband med importen. Dessutom är det högst sannolikt att ordalydelsen i anmälan kommer att ändras efter att direktivet har trätt i kraft, varför det är ändamålsenligt att utfärda bestämmelser i frågan på nationell nivå genom förordning, varvid bestämmelsen i Finlands lagstiftning om ordalydelsen i den anmälan som krävs i samband med import kan ändras på ett flexibelt sätt.

Växter, växtprodukter och andra föremål som importeras från stater utanför Europeiska unionen underkastas en sundhetskontroll vars syfte är att säkerställa att inga skadegörare förekommer på det importerade föremålet eller att det inte i övrigt äventyrar växternas sundhet i Finland. Importören av föremålet skall före importen meddela att han ämnar importera föremål som är försedda med sundhetscertifikat. Denna bestämmelse föreslås höjas från jord- och skogsbruksministeriets beslut till lagnivå. Importören åläggs i 2 mom. att anmäla om importen till antingen kontrollcentralen, eller

den arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelning till vars verksamhetsområde importplatsen hör. Importören får fritt välja till vilken av de i lagrummet uppräknade myndigheterna han anmäler om importen. I paragrafen föreslås att jord- och skogsbruksministeriet även bemyndigas att genom förordning utfärda bestämmelser om de tullanstalter och gränsövergångsställen via vilka import av i denna paragraf avsedda föremål är tillåten samt om det förfarande som skall iakttas vid importen. Det är ändamålsenligt att genom förordning bestämma om förfarandet, eftersom det i praktiken har rätt ovisshet om i vilket skede ett importerat föremål skall underkastas en sundhetskontroll. Bestämmelserna om förfarandet är detaljerade och tekniska, varför det är naturligt att de utfärdas genom förordning. I Finland utfärdar med stöd av paragrafens 3 mom. kontrollcentralen eller arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelning sundhetscertifikat och andra i denna paragraf avsedda intyg (t.ex. officiella utlåtanden och även officiella märkningar, då gemenskapens direktiv gällande de sistnämnda träder i kraft). En förutsättning för utfärdandet av intyg är att det föremål som skall exporteras uppfyller de bestämmelser om växters sundhet som den stat som är föremål för exporten utfärdat för det aktuella föremålet. Kontrollcentralen skaffar årligen fram uppgifter av de internationella växtsundhetsorganisationerna om de av stater utanför EU utfärdade kraven för import av föremål som orsakar risker för växters sundhet. Alla stater lämnar emellertid inte ut dylika uppgifter åt de internationella organisationerna och inte heller täcker dessa uppgifter nödvändigtvis alla föremål som omfattas av den aktuella statens reglering om växters sundhet. I dylika fall och i övrigt, då kontrollcentralen inte har kännedom om de sundhetsbestämmelser som utfärdats för det aktuella föremålet av staten som är föremål för export, skall aktören i praktiken själv reda ut vilka krav som ställs för det aktuella föremålet i det land dit han ämnar exportera föremålet. Härvid använder kontrollcentralen de uppgifter som aktören skaffat fram som grund för beviljandet av intyg.

I paragrafens 4 mom. föreslås att jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att genom förordning utfärda bestämmelser om vilka

växter, växtprodukter och andra föremål som omfattas av skyldigheten enligt 1 och 2 mom. Detta bemyndigande att utfärda förordning föreslås bestämmas av samma skäl som har framförts ovan i motiveringen till 6 §. Om de föremål som avses i den föreslagna paragrafen finns för närvarande bestämmelser i artikel 5 och 13 i direktivet om växters sundhet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser, i enlighet med vad som bestäms i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, också om vilket slag av i denna paragraf avsett intyg aktören skall använda vid importen. I regel används sundhetscertifikat vid import av i denna paragraf avsedda föremål från sådana stater utanför EU som har förbundit sig att iaktta IPPC-konventionen. Ett officiellt uttalande kan för sin del för närvarande användas i tre olika situationer: (1) vid import av ett i den föreslagna lagen avsett föremål från ett land som inte är avtalspart i IPPC-konventionen, (2) då EG-kommissionen genom ett bilateralt avtal har godkänt att ett officiellt uttalande ersätter sundhetscertifikatet vid import eller (3) om sundhetsrisken är mindre än i de situationer där det förutsätts användning av sundhetscertifikat. Utöver de huvudsakliga användningssätten finns det talrika undantag i fråga om användningen av intyg och dessa hänför sig till EG:s lagstiftning om växters sundhet och internationella avtal. Därför är det inte möjligt att entydigt i lag bestämma om användningen av intyg utan användningsområdet för dem skall preciseras genom förordningar som utfärdas med stöd av den föreslagna bestämmelsen. I dessa förordningar är det möjligt att detaljerat bestämma om olika användningssituationer och att snabbt reagera på ändringar i gemenskapens lagstiftning som gäller krav för användningen av intyg och beviljandet av dem.

8 §. *Ordnanande av verksamheten.* Här föreslås att jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att genom förordning utfärda bestämmelser om hur en i registret införd aktör skall organisera sin verksamhet. Bestämmelsen baserar sig på direktivet om växters sundhet och direktiv om registrering av aktör. Dylika bestämmelser ingår för närvarande bland annat i jord- och skogsbruksministeriets beslut om utrotandet

av ringröta hos potatis och växtskyddskrav som skall iakttas vid import, export och marknadsföring av växtprodukter samt förordning om skadegöraren bekämpning av *Ralstonia solanacearum*. Bestämmelsen skall i enlighet med den nya grundlagen höjas till lagnivå, eftersom bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning inte kan utfärdas på lägre nivå än lag. Genom förordningar med stöd av bemyndigandet försöker man hantera de risker som varje enskild situation i fråga om skadegörare medför eller allmänt främja god sed i fråga om produktion av växter.

9 §. *Skyldighet att föra register.* Här föreslås att aktörerna skall föra ett register över sin verksamhet varav framgår de uppgifter som avses i 4 § 3 mom. och övriga uppgifter som behövs för tillsynen. Dylika uppgifter är i praktiken aktörens namn- och adressuppgifter, verksamhetens omfattning samt andra uppgifter om bedrivandet av verksamheten i allmänhet. Uppgifterna i fråga går inte nödvändigtvis att klarlägga ur näringsidkarens bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997). Genom skyldigheten att föra register tryggas bevarandet av de uppgifter som behövs för tillsynen och underlättas finnan det av behövliga uppgifter för kontrollen. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om registrets innehåll och organiseringen av registret. Registret kan i praktiken utgöras av en förteckning eller en annan motsvarande utredning. Det ställs således inga tekniska krav för skyldigheten att föra register. Till exempel ett handskrivet register med alla erforderliga uppgifter uppfyller kraven i denna paragraf. Den föreslagna paragrafens 1 mom. grundar sig på artikel 2 i direktivet om registrering av aktör och 2 mom. på artikel 6 i direktivet om växter sundhet.

10 §. *Skyldighet att anmäla om ändringar i verksamheten.* Här föreslås att aktören skall anmäla till den som för registret om att hans verksamhet upphör och om väsentliga ändringar i den. Anmälningsskyldigheten är nödvändig för att hålla växtskyddsregistret uppdaterat.

Anmälningsförfarandet motsvarar det förfarande som föreslås bestämmas i 4 § 4 mom., och enligt vilket en ansökan om registrering riktas till kontrollcentralen som för registret, men i

praktiken tillställs arbetskrafts- och näringscentralen som fattar beslut om registreringen. Den föreslagna bestämmelsen baserar sig på artikel 1.5 i direktivet om registrering av aktör.

3 kap. Åtgärder för bekämpning av skadegörare och hindrande av deras spridning

11 §. *Anmälningsskyldighet.* Det föreslås att lagen bibehåller aktörens skyldighet att anmäla om förekomsten av skadegörare. Bestämmelsen grundar sig på artikel 6.5 i direktivet om växters sundhet. Anmälningsskyldigheten preciseras att gälla förekomsten av sådana skadegörare som avses i den förordning som utfärdats med stöd av 2 § 3 mom. Sålunda behöver ingen anmälan göras om normala förekomster av kvalster eller andra med dessa jämförbara skadegörare, även om de i sig kan orsaka aktören betydande ekonomisk skada. I praktiken har dylika anmälningar varit mycket sällsynta. Under hela den tid den nuvarande växtskyddslagen varit i kraft har endast ett fåtal anmälningar om förekomster av skadegörare gjorts till kontrollcentralen. Den definition i paragrafen som hänvisar till fastighet föreslås ändras i enlighet med den terminologi som används i jordabalken (540/1995). Det föreslås att anmälningsskyldigheten utöver aktören utsträcker sig också till myndigheterna som i sin verksamhet upptäcker att en sådan skadegörare som avses i paragrafen förekommer i Finland. Det är skäl att utsträcka anmälningsskyldigheten också till myndigheterna, så att kontrollcentralen får kännedom om samtliga förekomster av sådana skadegörare som avses i den förordning som utfärdats med stöd av 2 § 3 mom. Anmälningsskyldigheten skall gälla även institutioner som bedriver forskning om skadegörare. Sådana institutioner är bl.a. forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi samt universiteten.

12 §. *Bekämpning av skadegörare.* I paragrafen föreslås bestämmas om de åtgärder som kan vidtas för bekämpning av skadegörare eller hindrande av deras spridning. I 1 mom. föreslås att de åtgärder som kan vidtas räknas upp. Terminologin i underpunkterna har precisats, men till övriga delar motsvarar de uppräknade

åtgärderna dem i 6 § 1 mom. i den gällande lagen. Paragrafens struktur har ändrats så att det av den tydligare än vad nu är fallet framgår att det i 1 mom. räknas upp de åtgärder om vilka bestämmelser kan meddelas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelsen baserar sig på artiklarna 3, 4, 5, 6, 11, 13, 16 och 20 i direktivet om växters sundhet samt på kommissionens direktiv undantagslov för forskning. I sak ingår en motsvarande bestämmelse i 6 § 2 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsen föreslås bibehållas i lagen, men bemyndigandet att utfärda förordning föreslås preciseras och göras tydligare. Dessutom föreslås i lagen ett omnämnande av att den ovan avsedda förordningen kan gälla samtliga skadegörare eller enbart vissa skadegörare. För tillfället är regleringen av bekämpningen av skadegörare ordnad så att jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat ett flertal förordningar om enskilda skadegörare vilka baseras på förteckningar över skadegörare i internationella avtal och i EU:s rättsakter och där de medel som kan användas för bekämpning av skadegöraren i fråga har specificerats. Den regleringsteknik som använts är i praktiken den enda möjliga, för metoderna för bekämpning av skadegörare är mycket varierande. Det är ändamålsenligt att den högsta styrnings- och tillsynsmyndigheten som har hand om växters sundhet har möjlighet att reglera vilka metoder som skall användas för bekämpning av en bestämd skadegörare. Jord- och skogsbruksministeriet förfogar över en omfattande sakkunnighet på området och arbetar på internationell nivå i växtskyddsfrågor. Genom att bestämma om behövliga bekämpningsåtgärder kan jord- och skogsbruksministeriet snabbt och effektivt reagera på förekomster av skadegörare. Kontrollcentralen eller arbetskrafts- och näringscentralen fungerar som den myndighet som verkställer åtgärderna. Verkställandet sker så att tillsynsmyndigheten i enskilda fall meddelar ett beslut om bekämpning, som är ett förvaltningsbeslut. I ett beslut om bekämpning kan endast ingå sådana åtgärder som bestäms i en förordning som utfärdats med stöd av 1 mom. Genom förordning kan uppgifter i anslutning till verkställandet överföras också på tullverket. Till momentet

föreslås fogas en bestämmelse enligt vilken kontrollcentralen kan vidta i 1 mom. 6 punkten avsedda åtgärder redan innan man har säkerställt förekomsten av en skadegörare, om det finns särskilda skäl att misstänka att det förekommer en sådan skadegörare som avses i en förordning som utfärdats med stöd av detta moment. Det skall kunna utfärdas förbud mot och uppställas villkor för marknadsföring, import och export av i detta moment avsedda växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, omedelbart då det finns särskilda skäl att misstänka att det i ett dylikt föremål förekommer skadegörare som skall bekämpas. Om det härvid inte är möjligt att omedelbart vidta åtgärder, utan föremålet får röra sig fritt medan testet för att påvisa förekomst av skadegöraren pågår, kan föremålet orsaka stor fara för växternas sundhet om resultatet av testet för att påvisa förekomst av skadegörare visar sig vara positivt. Föremålet kan då till exempel redan ha sålts eller delats varvid det kan visa sig vara omöjligt att spåra föremålet för att skrida till åtgärder. I paragrafens 2 mom. föreslås bestämmas att kontrollcentralen eller arbetskrafts- och näringscentralen fattar de beslut om bekämpning som avses i 1 mom., om inte befogenheten har överförts till tullverket genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Ett på jord- och skogsbruksministeriets förordning baserat beslut om bekämpning skall i syfte att skydda växters sundhet också kunna fattas utan att höra parten i en sådan situation som avses i 15 § 2 mom. 4 punkten lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), dvs. då det inte är möjligt att uppskjuta avgörandet av ärendet. Om det är fråga om bekämpning av en farlig skadegörare och förhindrandet av dess spridning kan det med tanke på skyddet för växternas sundhet vara nödvändigt att utfärda ett brådskande beslut. Om parten härvid inte är anträffbar för hörande, t.ex. på grund av dennes semesterresa, skall beslutet om bekämpning ändå kunna utfärdas. Bestämmelsen föreslås tas in i paragrafen för att säkerställa att beslutet om bekämpning i brådskande fall och då skyddet för växters sundhet så kräver kan fattas utan att höra parten.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms endast om bekämpning av de i Finland och Europa

vanligast förekommande skadegörarna. Det är ändå viktigt att också bekämpningen av en annan skadegörare kan inledas genast då en sådan skadegörare upptäcks. Även artikel 3 i direktivet om växters sundhet förutsätter detta. Därför föreslås i 3 mom. bestämmas att jord- och skogsbruksministeriet dessutom kan ge kontrollcentralen tillstånd att vidta sådana åtgärder för bekämpning av nya eller oförutsedda skadegörare som bestäms i 1 mom., om det inte finns genom förordning utfärdade bestämmelser om skadegöraren i fråga. En dylik situation kan till exempel uppstå om någon okänd skadegörare eller en skadegörare som inte tidigare förekommit i Finland eller en organism som genom mutation har omvandlats till skadegörare sprider sig hit. I syfte att säkerställa att bekämpningen inleds utan dröjsmål, föreslås att kontrollcentralen kan vidta åtgärder redan innan ministeriet beviljar tillstånd, om förekomsten av en dylik skadegörare orsakar ett omedelbart hot och saken inte tål dröjsmål. En sådan situation kan uppstå till exempel om en farlig skadegörare som skall utrotas upptäcks i Finland och det på grund av ministerns frånvaro inte är möjligt att få tillstånd av ministeriet att inleda bekämpningen omedelbart.

13 §. *Underrättelse om begränsningar.* Bestämmelsen motsvarar 8 § i den gällande lagen. Definitionen i paragrafen som hänvisar till fastigheter föreslås ändras i enlighet med den terminologi som används i jordabalken. I 2 mom. föreslås bestämmas att utöver överlåtaren av en fastighet, en del av en fastighet eller en byggnad, också tillsynsmyndigheten är skyldig att i samband med överlåtelsen lämna uppgifter om förekomsten av skadegörare på den egendom som överläts. Tillsynsmyndighetens skyldighet att lämna uppgifter förutsätter att en begäran om att lämna uppgifter tillställs myndigheten i fråga.

4 kap. Myndigheter

Paragraferna i kapitlet innehåller bestämmelser om de myndigheter som har hand om verkställigheten av och tillsynen över lagen. Förslaget motsvarar i sak de bestämmelser om myndigheter som ingår i 11 § i den gällande lagen, men avsikten har varit att klargöra myndigheternas ansvarsförhållanden, uppgifter och

arbetsfördelning så att de bättre motsvarar den praktiska verksamheten. Som en ny bestämmelse föreslås möjligheten att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet överföra vissa tillsynsuppgifter i anslutning till sundhetskontroller som utförs i samband med import till tullverket. Givandet av förordningen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet och finansministeriet först har avtalat om överföringen av uppgifterna. Dessutom föreslås en författningsteknisk utveckling av regleringens överskådlighet så, att bestämmelserna om de allmänna styrningsuppgifterna, de egentliga tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade inspektörer som är verksamma utanför myndighetsorganisationen avskiljs till separata paragrafer.

14 §. *Allmän styrning och tillsyn.* I paragrafen föreslås uttryckligen ett omnämnande av att den allmänna styrningen av och tillsynen över verkställigheten av den föreslagna lagen ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Någon motsvarande bestämmelse har inte skrivits in i den gällande växtskyddslagen, men i sak motsvarar förslaget den gällande lagen som föreskriver att jord- och skogsbruksministeriet har ett allmänt bemyndigande att utfärda bestämmelser om verkställigheten av lagen. I paragrafen föreslås nämnas att jord- och skogsbruksministeriet är en sådan central myndighet i Finland som avses i direktivet om växters sundhet. I artikel 1.4 i direktivet förutsätts att en medlemsstat inrättar eller utnämner en enda ansvarig central myndighet som kontrolleras av medlemsstatens regering och som ansvarar i synnerhet för samordning och kontakter i frågor som berör växtskydd och faller under direktivet om växters sundhet. Den centrala myndigheten skall utnämnas i lag som reglerar området, så att medborgarna lätt kan få klarhet i vilken myndighet i Finland som är den centrala myndighet som avses i direktivet. Den föreslagna bestämmelsen baserar sig utöver vad som ovan nämnts på artikel 2.1. punkt g i direktivet om växters sundhet och artikel 4 i förordningen om inkraftträdande av ändringen av texten till internationella växtskyddskonventionen (FördS 18/1992) internationella växtskyddskonventionen.

15 §. *Tillsynsmyndigheter.* Här föreslås ingå bestämmelser om de egentliga tillsynsmyndigheterna. Dessa bestämmelser grundar sig på artikel 2.1 punkt g i direktivet om växters sundhet. Med undantag av tullverkets verksamhet, som redogörs för nedan, är avsikten att arbetsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna skall förbli oförändrad, men ansvarsförhållandena skall skrivas in i bestämmelsen tydligare än vad nu är fallet. Kontrollcentralen är fortfarande huvudansvarig verkställande tillsynsmyndighet och den svarar för tillsynen över lagstiftningen och organiseringen av tillsynen. Begreppet växtskyddsmyndighet som används i den gällande lagen ersätts med termen tillsynsmyndighet med vilken utöver kontrollcentralen även avses arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelningar och tullverket, till den del tullverket sköter de uppgifter som genom avtalet mellan jord- och skogsbruksministeriet och finansministeriet överförs till det. För tydlighetens skull föreslås i paragrafen nämnas att kontrollcentralen i Finland är det ansvariga officiella organ som avses i artikel 2.1 punkt g ii i direktivet om växters sundhet. Kontrollcentralens huvudansvar för tillsynsverksamheten innebär att de andra myndigheter och personer som deltar i tillsynen sköter sina tillsynsuppgifter under ledning av kontrollcentralen och enligt det avtal som ingåtts med den. I fråga om arbetskrafts- och näringscentralen sker detta i årliga resultatavtal som ingås mellan kontrollcentralen och jord- och skogsbruksministeriet med stöd av överenskomna resultatmål och statsbudgeten. Avtalen kompletteras med de tillsynsplaner som kontrollcentralen årligen utarbetar och som skall innehålla de allmänna principerna och målen för organiseringen av tillsynen samt de årligen fastställda prioriterade områdena för tillsynen jämte tillsynsplanerna. Enligt 2 § 2 mom. lagen om arbetskrafts- och näringscentraler (23/1997) styr och övervakar vederbörande ministerium centralen när denna sköter uppgifter inom olika förvaltningsområden, varutöver centralen också styrs och övervakas av det ämbetsverk eller den inrättning inom centralförvaltningen vars verksamhetsområde omfattar uppgifter som det är stadgat eller bestämt att centralen skall sköta.

I paragrafens 2 mom. föreslås bestämmas att tullverket vid sidan av kontrollcentralen kan fungera som tillsynsmyndighet i fråga om tillsynen över importen. Om de uppgifter som överförs till tullverket bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med vad som först har överenskommit genom avtalet mellan jord- och skogsbruksministeriet och finansministeriet. Förfarandet motsvarar nuvarande praxis om överföring av uppgifter som hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde till en annan myndighet inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde eller till en myndighet inom ett annat förvaltningsområde, som baserar sig på lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994). I första hand är avsikten att avtala om att tullverket är behörig myndighet att göra utredningar av importdugligheten och utföra sundhetskontroll i fråga om frukt som importeras från stater utanför EU. I praktiken innebär detta att en tjänsteman vid importplatsens tullanstalt kontrollerar att import till Finland av föremålet i fråga inte är förbjuden enligt Finlands lag och att det sundhetscertifikat som utfärdats för föremålet (eller intyget för återexport, om föremålet förs in i landet från ett annat land än dess produktionsland) är adekvat och motsvarar innehållet i varupartiet. Tullanstaltens tjänsteman skall också utföra huvudsakligen en fysisk sundhetskontroll av varupartiet. Kontrollen kan också utföras av någon annan tillsynsmyndighet, men i regel är avsikten att personalen vid tullanstalten utför kontrollen. Den nya uppgiftsfördelningen försnabbar gränsövergången och gör myndigheternas verksamhet förnuftigare. Med reformen undviker man att kontrollcentralens inspektör kommer kanhända mycket långt ifrån för att kontrollera ett parti som skall importeras. Direktivet om växters sundhet förutsätter att sundhetskontrollen utförs av en person som fått korrekt utbildning. För att dessa krav i gemenskapsrätten skall uppfyllas skall kontrollcentralen som huvudansvarig tillsynsmyndighet se till att tullverkets inspektörer har fått tillräcklig utbildning för att utföra en sundhetskontroll. I praktiken kan detta skötas genom att kontrollcentralen ordnar med utbildning. Kontrollcentralen utbildar alla de inspektörer vid tullverket som

utför sundhetskontroller vid gränsen och ger alla inspektörer som på ett godkänt sätt har genomgått utbildningen ett intyg som ett tecken på deras kompetens att utföra sundhetskontroller.

16 §. *Auktoriserade inspektörer.* Enligt paragrafen anlitar kontrollcentralen vid tillsynen, utöver arbetskrafts- och näringscentralerna, också inspektörer som den skriftligen bemyndigat för tillsynsuppgiften och som den själv övervakar. Dessa inspektörer handlar under tjänsteansvar. Bestämmelsen om auktoriserade inspektörer baserar sig på artikel 2.1 punkt g i direktivet om växters sundhet. Begreppet auktoriserad inspektör föreslås bli ändrat jämfört med den gällande lagen så, att med auktoriserad inspektör efter ändringen avses endast en person som står utanför myndighetsorganisationen. För tillfället är också de tjänstemän vid kontrollcentralen och arbetskrafts- och näringscentralerna som deltar i den tillsyn som avses i växtskyddslagen i praktiken auktoriserade att utföra tillsynsuppgifter. Detta är inte att betrakta som nödvändigt, eftersom deras tillsynsbefogenheter grundar sig på verksamhet i en myndighets tjänst och därigenom på tillsynsmyndighetens lagstadgade uppgifter och befogenheter. Enligt 124 § grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det är fortsättningsvis ändamålsenligt att överföra sådan verksamhet som föreslås i paragrafen till andra än myndigheter, eftersom anlitaandet av auktoriserade inspektörer i tillsynsuppgifterna i praktiken är nödvändigt på grund av kontroll- och tillsynsverksamhetens särskilda karaktär samt från smidighets- och effektivitetssynpunkt. Verksamheten kan förutsätta oförutsedda brådskande åtgärder, verksamhetsområdet omfattar hela landet och verksamheten kan vara bunden till en stram tidtabell. Det kan i dagens läge inte betraktas som ändamålsenligt att myndighetsorganisationen utsträcks att omfatta hela verksamheten i fråga, och detta skulle i alla händelser kräva stora

organisatoriska förändringar och avsevärda resursökningar för myndighetsverksamheten. I praktiken tjänstgör oftast landsbygdscentralernas rådgivare som auktoriserade inspektörer. Kontrollcentralen övervakar de auktoriserade inspektörerna och de omfattas av samma bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar som tjänstemännen. Jävsbestämmelserna i 10 och 11 § och bestämmelsen om ombesörjandet av tolkning och översättning i 22 § lagen om förvaltningsförfarande, samt bestämmelserna om förpliktelserna i språklagstiftningen, tillämpas också på auktoriserade inspektörer. Då en auktoriserad inspektör utför inspektion skall han också fästa uppmärksamhet vid aktörens grundläggande rättighet att till inspektören framföra sina egna synpunkter på sitt modersmål finska, svenska eller samiska. Därmed har ett adekvat uppfyllande av kraven på grundläggande rättigheter, rättsskydd och god förvaltning tryggats i paragrafen.

Kontrollcentralen svarar för att de auktoriserade inspektörerna är kompetenta att utföra sina uppgifter. I praktiken kan innehållet i bemyndigandena och kompetenskraven och de övriga villkoren för inspektörerna variera enligt kontroll- eller annan tillsynsuppgift, inspektörens verksamhetsområde eller placeringsort och andra motsvarande faktorer.

Till riksdagen har avlåtits regeringens proposition om tjänstebrott (RP 77/2001 rd), vari föreslås en utvidgning av det straffrättsliga tjänsteansvaret så att också den som deltar i beredningen av beslut som gäller offentlig makt, bl.a. genom att utföra inspektioner (förslag till 40 kap. 11 § 5 b punkten strafflagen), anses vara en person som utövar offentlig makt. För tydlighetens skull föreslås trots detta att det i den föreslagna lagen ingår en bestämmelse om att straffrättsligt tjänsteansvar skall tillämpas på auktoriserade inspektörer.

5 kap. Kontroll och tillsyn

17 §. *Allmänna principer för organiseringen av tillsynen.* Här ingår bestämmelser om de allmänna principerna för organiseringen av tillsynen, såsom objektivitet, regelbundenhet och ändamålsenlighet samt om olika sätt och stadier vid genomförandet av övervakningen. Närmare bestämmelser om principerna

utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelsen baserar sig på artikel 6, 12, 13 och 16 i direktivet om växters sundhet samt på kommissionens direktiv 92/70/EEG om närmare bestämmelser för undersökningar som skall genomföras med avseende på erkännande av skyddade zoner i gemenskapen, 93/51/EEG om fastställande av regler för flyttning av vissa växter, växtprodukter eller andra föremål genom en skyddad zon och för flyttning av sådana växter, växtprodukter eller andra föremål, som har sitt ursprung i och flyttas inom en sådan skyddad zon och 98/22/EEG om fastställande av minimikrav för växtskyddskontroller inom gemenskapen som utförs på andra kontrollstationer än de på bestämmelseorten av växter, växtprodukter eller andra föremål från tredje land. Syftet med bestämmelserna är att stödja en adekvat organisering av tillsynen och säkerställa en rättvis och korrekt fördelad allokering av tillsynen.

18 §. *Tillsynsplan.* Paragrafen innehåller en bestämmelse om den tillsynsplan som kontrollcentralen årligen skall utarbeta och om vilken kan bestämmas närmare genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Med hjälp av tillsynsplanen kan kontrollcentralen, som har det huvudsakliga ansvaret för tillsynen, styra andra tillsynsmyndigheter att följa principerna och målen för tillsynsverksamheten samt de årligen fastställda prioriterade områdena. Försök görs också att genom bestämmelser främja en långsiktig och planerad tillsyn samt öppenhet gentemot näringsidkarna.

19 §. *Skyldighet att utföra inspektioner.* Här föreslås bestämmelser om tillsynsmyndigheternas skyldighet att utföra inspektioner hos de aktörer som är införda i växtskyddsregistret. Bestämmelsen baserar sig på artikel 12 i direktivet om växters sundhet och artikel 4 i direktivet om registrering av aktör. Den årliga kontrollskyldighet som ingår i den gällande lagen föreslås ändras till att gälla endast sådana registrerade aktörer som enligt 6 § är skyldiga att förse de växter, växtprodukter och andra i denna lag avsedda föremål som de marknadsför med växtpass. Övriga i registret införda aktörer skall kontrolleras alltid då det anses befogat på grundval av en värdering av risken att skadegörare sprids.

Det är motiverat att inskränka på skyldigheten att utföra inspektioner, eftersom kontrollcentralen i praktiken inte årligen har kontrollerat andra aktörer än dem som använder växtpass. Det finns inte heller sådana skäl i fråga om växters sundhet som motiverar till ett bibehållande av skyldigheten att utföra inspektioner i sin nuvarande omfattning. Sådana växter, växtprodukter och andra i denna lag avsedda föremål som orsakar den största risken för växters sundhet skall förses med växtpass då de marknadsförs enligt 6 §. Därmed är det tillräckligt att den årliga kontrollskyldigheten riktas enbart till sådana aktörer vilkas verksamhet omfattas av skyldigheten att använda växtpass.

20 §. *Uppföljning.* Innehållet i paragrafen motsvarar 12 § i den gällande växtskyddslagen. I paragrafen föreslås för tydlighetens skull nämnas att kontrollcentralen är den myndighet som utövar den verksamhet som här avses. Den föreslagna paragrafen baserar sig på artikel 2.1 punkt h och artiklarna 3, 4, 5, 6 och 13 i direktivet om växters sundhet.

21 §. *Rätt att utföra inspektioner.* I paragrafen föreslås bestämmas om tillsynsmyndigheternas samt de auktoriserade inspektörernas befogenheter vid utförandet av inspektioner. Bestämmelsen baserar sig på artiklarna 12 och 21 i direktivet om växters sundhet och artikel 2 i direktivet om registrering av aktör. Inspektionen kan förutsätta bland annat tillträde till odlingar och lokaliteter i vilka det bedrivs sådan verksamhet som omfattas av den föreslagna lagen, samt inspektion av dem. Dessutom skall det vid tillsynen vara möjligt att granska transportmedel samt aktörens bokföring och register och att avgiftsfritt ta de prov som behövs för tillsynen.

Inspektionsrätten föreslås, jämfört med den gällande lagen, bli tydligare och begränsas i fråga om det skydd för hemfriden som gäller på grundlagsnivå. Enligt förslaget får inspektion eller provtagning på hemfridsskyddade områden utföras endast av en myndighet och inspektionen eller provtagning får verkställas enbart om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektionen och om det finns grundad anledning att misstänka att någon gör sig skyldig till ett i den föreslagna lagen straffbart förfarande.

22 §. *Rätt att få upplysningar.* I paragrafen ingår bestämmelser om tillsynsmyndigheternas och de auktoriserade inspektörernas rätt till de uppgifter om kontroller och tillsyn som lagen förutsätter. Bestämmelsen baserar sig på artikel 12 i direktivet om växters sundhet. Rätten är begränsad till för tillsynen behövliga uppgifter och handlingar vilka aktören på begäran skall tillställa myndigheterna och de auktoriserade inspektörerna. Rätten att få upplysningar sträcker sig också till sekretessbelagda uppgifter.

23 §. *Europeiska gemenskapens inspektörer.* I paragrafen föreslås bestämmas om Europeiska gemenskapens inspektörer. De äger samma rätt att utföra inspektioner och få upplysningar som de finländska myndigheterna, men de skall utföra inspektionerna i samarbete med Kontrollcentralen för växtproduktion. I artikel 21 i direktivet om växters sundhet föreskrivs att kommissionen kan bemyndiga experter att utföra inspektioner. Då dylika inspektioner utförs i någon medlemsstat skall de utföras i samarbete med medlemsstatens växtskyddsmyndighet. I Finland är Kontrollcentralen för växtproduktion den växtskyddsmyndighet som avses i direktivet. Då en nationell lag ställer krav på ett visst bemyndigande för inspektören skall enligt direktivet de av kommissionen bemyndigade inspektörerna få fullständiga befogenheter av den nationella växtskyddsmyndigheten. Direktivets bestämmelse föreslås verkställas genom att i lagen ta in en bestämmelse med motsvarande innehåll där det bestäms om befogenheten för de experter som kommissionen bemyndigat.

24 §. *Handräckning.* I paragrafen föreslås enligt den gällande lagen att en tillsynsmyndighet vid behov kan få handräckning av tullmyndigheterna samt polis- och brandmyndigheterna för utförandet av uppdrag enligt den föreslagna lagen eller författningar och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Det skall dessutom gå att få handräckning av Gränsbevakningsväsendet, så att handräckning finns att tillgå vid varje gränsövergångsställe.

25 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Innehållet i paragrafen motsvarar till största delen gällande lag. Paragrafen föreslås preciseras genom att detaljerat ange att uppgifterna kan lämnas ut endast i syfte

att utreda sådana brott där det vid utredningen får företas husrannsakan enligt 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987). De paragrafhänvisningar till den föreslagna lagen som ingår i bestämmelsen skall ändras på grund av de författningstekniska ändringsförslag som gäller myndigheter som deltar i verkställandet av och tillsynen över lagen.

26 §. *Offentliggörande av tillsynsresultat.* I paragrafen föreslås ingå en bestämmelse om offentliggörande av tillsynsresultat. Uppgifter som avses i 25 § ovan får dock inte offentliggöras. Offentliggörandet av resultaten ökar öppenheten i verksamheten och effektiverar tillsynen. De resultat som offentliggörs är i allmänhet uppgifter av statistiknatur, t.ex. om frekvens eller antal förekomster av någon skadegörare i Finland. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan utfärdas närmare bestämmelser om offentliggörande av resultaten och utlämnande av uppgifter.

6 kap. Tvångsmedel och påföljder

27 §. *Förbud mot användning av växtpass eller annat intyg.* I enlighet med den gällande lagen föreslås i paragrafen att kontrollcentralen kan förbjuda en aktör att använda växtpass eller registernummer för ett bestämt varuparti. Det föreslås att möjligheten att meddela förbud mot användning utsträcks till att gälla alla de intyg som avses i lagens 6 §, eftersom användningsändamålet är detsamma för samtliga intyg. Användningsförbudet hindrar inte aktören från att marknadsföra sådana föremål vilkas växtpass eller övriga intyg inte omfattas av förbudet i motsats till det avförande ur växtskyddsregistret som avses i 28 § nedan och som utgör ett totalt hinder för idkandet av den verksamhet som avses i denna lag. Bestämmelsen baserar sig på artikel 1 i direktivet om registrering av aktör. Förbudet gäller det varuparti som det aktuella växtpasset eller andra intyget omfattar (omfattningen av det varuparti som utgör föremål för växtpass eller ett annat intyg har behandlats utförligare i motiveringen till 6 §). Avsikten med förbudet är att ingripa i akuta situationer som äventyrar växters sundhet. Förbudet mot att använda växtpass eller ett annat intyg är ett effektivt sätt att stoppa ett föremål som orsakar fara för

växters sundhet, eftersom förbudet hindrar försäljningen av ett sådant föremål. Avsikten med förbudet är att begränsa aktörens rättigheter endast i sådana fall då det är nödvändigt för bekämpningen av skadegörare och hindrandet av deras spridning, och förbudet skall upphävas omedelbart då orsaken till att det meddelats inte längre gäller.

I 2 mom. föreslås bestämmas att förbudet skall meddelas på viss tid, om det är möjligt att avlägsna de brister som ligger till grund för det. Om bristen avlägsnats eller om den inte längre har någon betydelse är myndigheten skyldig att återta förbudet. Bestämmelsen ger uttryck åt sambandet mellan förbudet och det hot som verksamheten medför för växternas sundhet och värderingen av risken att skadegöraren sprids.

Som en ny möjlighet bestäms i 3 mom. om tillsynsmyndighetens rätt att meddela ett temporärt förbud då saken inte tål dröjsmål. Rätten gäller andra tillsynsmyndigheter än kontrollcentralen. Den myndighet som har meddelat det temporära förbudet skall utan dröjsmål föra ärendet till kontrollcentralen för avgörande och förbudet skall upphävas om kontrollcentralen inte har fattat ett slutligt beslut om förbud inom en vecka från meddelandet av det temporära förbudet. Avsikten med den korta tidsfristen är att försöka undvika att aktören på grund av den långsamma myndighetsbehandlingen åsamkas orimligt stora kostnader för ett förbud som eventuellt meddelats på felaktiga grunder. På grundval av den föreslagna bestämmelsen får aktören ett snabbt avgörande av förbudet av kontrollcentralen, dvs. den föreslagna lagens högsta tillsynsmyndighet, eller så befrias han från förbudet en vecka efter att det meddelats.

28 §. *Avförande ur växtskyddsregistret.* Den föreslagna bestämmelsen ingår i 16 § i den gällande lagen. Bestämmelsen baserar sig på artikel 1 i direktivet om registrering av aktör. I bestämmelsen föreslås inga ändringar i sak, men den skall i tekniskt hänseende ändras att motsvara den terminologi som används i den föreslagna lagen. Avförandet ur växtskyddsregistret utgör en strängare påföljd än det förbud mot användning av växtpass eller registernummer som behandlats ovan. Om det vid kontrollen konstateras att aktören inte iakttar den

föreslagna lagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, eller om han inte uppfyller villkoren för registrering, skall kontrollcentralen eller arbetskrafts- och näringscentralen ge honom en anmärkning. Samtidigt skall aktören meddelas en tidsfrist inom vilken de fel som upptäckts i verksamheten skall korrigeras. Om aktören inte härvid korrigerar dessa fel skall han avföras ur växtskyddsregistret. Den som avförts ur registret skall utan dröjsmål och utan någon separat ansökan införas på nytt i registret, om felet som lett till att han avförts ur registret inte längre existerar.

29 §. *Vite och tvångsutförande.* Den föreslagna bestämmelsen ingår i 18 § i den gällande lagen. Bestämmelserna om hot om tvångsutförande i den gällande lagens 7 § föreslås fogas till bestämmelsen om vite. Bestämmelsen föreslås dessutom ändras så, att förbudet mot att särskilt genom besvär söka ändring i ett beslut om föreläggande av vite avlägsnas ur bestämmelsen.

Enligt förslaget kan Kontrollcentralen för växtproduktion förstärka verkställandet av i 12 § avsedda begränsningar, förbud, åtgärder eller förfaranden gällande dem med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Även arbetskrafts- och näringscentralen kan fatta ett beslut om hot om tvångsutförande och tvångsutförande.

För tydlighetens skull föreslås dessutom att en hänvisning till viteslagen (1113/1990), vari ingår allmänna bestämmelser om administrativt vite, hot om tvångsutförande och tvångsutförande, tas med i lagen. Enligt lagens 10 § får vite dömas ut om ett förbud eller ett beslut inte har iakttagits och om det inte finns någon giltig orsak till att dessa inte har iakttagits. Vite döms ut av den myndighet som har förelagt det. Kostnader för förstörande genom tvångsutförande betalas av statens medel och indrivs av den försumlige i den ordning som föreskrivs om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg.

30 §. *Straffbestämmelse.* I paragrafen föreslås att de gärningar i strid med den föreslagna lagen, vilka kan leda till straffrättsligt straffansvar, räknas upp. En dylik gärning kallas *äventyrande av växters sundhet* och straffarten kan endast vara bötesstraff. Benämningen på förseelsen föreslås ändras till att bättre motsvara

innehållet i den föreslagna lagen. Förseelsens brottsrekvisit kan förutom på grundval av en faktisk gärning också uppfyllas av underlåtelse. De gärningsformer som räknats upp i det föreslagna lagrummet innebär nödvändigtvis inte någon egentlig kränkning av ett rättsobjekt, för gärningen kan också vara av det slag att den verkligen eller högst sannolikt orsakar fara för växternas sundhet. Av denna orsak föreslås benämningen på förseelsen ändras så att den bättre beskriver förseelsens natur. Vem som helst kan vara förseelsens gärningsman och en gärning enligt brottsrekvisiten kan begås antingen uppsåtligt eller av oaktsamhet. Vid bedömningen av om gärningen begåtts av oaktsamhet skall särskilt beaktas arten av den verksamhet som skall bedömas. Av en aktör som hanterar växter, växtprodukter eller andra föremål, med vilka en sådan skadegörare som orsakar allvarlig fara för växternas sundhet (t.ex. tallnematod) lätt kan spridas, förutsätts betydligt större aktsamhet än av en aktör som hanterar sådana växter, växtprodukter eller andra föremål med vilka någon allmänt förekommande skadegörare (t.ex. bladlus) lätt kan spridas. För att ett straffansvar skall uppkomma förutsätts därför en betydligt högre grad av underlåtelse att uppfylla aktsamhetsplikten av den senare aktören än av den förra.

Ordningsföljden för hänvisningsbestämmelserna i 1 mom. i straffbestämmelsen föreslås ändras till att motsvara ordningsföljden i den föreslagna lagen. Som en ny punkt i 1 mom. läggs till marknadsföring, produktion i marknadsföringssyfte, lagring eller införsel av växter, växtprodukter eller andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, utan en registrering i växtskyddsregistret enligt 4 § i den föreslagna lagen. Växtskyddsregistret utgör en viktig del av tillsynen över växters sundhet, varför det är ändamålsenligt att bestämma att det skall vara straffbart att försumma registreringen. Vid sidan av underlåtelser att använda sådant växtpass, officiellt uttalande eller registernummer som avses i 6 § i den föreslagna lagen och i en förordning med stöd av den föreslås att också underlåtelse att iaktta den skyldighet att använda sundhetscertifikat, intyg för återexport eller officiellt uttalande som avses i 7 § i den föreslagna lagen och i en förordning som

utfärdats med stöd av den, skall kriminaliseras. Det är ändamålsenligt att utsträcka kriminaliseringen till att även gälla handel utanför EG, för såväl växtpass och registernummer som sundhetscertifikat, intyg för återexport och officiellt uttalande syftar till samma slutresultat, dvs. skydd för växternas sundhet. Namnet på det intyg som skall användas beror på de internationella åtagandena för de stater som idkar handel samt på EU:s rättsakter, men intygens mål och syfte är identiska. En kriminalisering av verksamhet som strider mot både 6 och 7 § samt mot förordningar som utfärdats med stöd av dem försätter de i den föreslagna lagen avsedda aktörerna i samma ställning oberoende av från vilken stat de idkar import till Finland av sådana föremål som avses i den föreslagna lagen. I momentet föreslås en kriminalisering även av den försummelse att iaktta bestämmelsen om ordnande av verksamheten som föreskrivs i en förordning som utfärdats med stöd av 8 §. Genom dessa bestämmelser försöker man hantera de risker som varje enskild skadegörarsituation medför samt generellt sett främja en god växtskyddssed. Verksamhet i strid med bestämmelserna är därför ägnad att orsaka fara för växters sundhet, varför underlåtelse att iaktta dessa bestämmelser skall sanktioneras. I 9 § i den föreslagna lagen föreskrivs om skyldigheten att föra register. Jord- och skogsbruksministeriet kan genom förordning utfärda närmare bestämmelser om registrets innehåll och organiseringen av registret. Ett register som korrekt fört äger en betydande informativ betydelse i en situation då t.ex. en farlig skadegörare har upptäckts bland aktörens växter. I registret går det t.ex. att klarlägga aktörens odlingshistoria, tidpunkter för inköp och försäljning av växtpartier och platserna där detta har skett, samt andra uppgifter som är väsentliga med tanke på föremålets spårbarhet och bekämpningen av skadegöraren. Av denna orsak är det nödvändigt att kriminalisera en verksamhet som strider mot 9 § och en förordning som utfärdats med stöd av den. Till momentet föreslås fogas även underlåtelse att iaktta den anmälningsplikt i fråga om upphörande med verksamheten och väsentliga förändringar som inträffat i den syftning avses i 10 § i lagförslaget. Enligt 4 § i den föreslagna lagen utgör det faktum att en aktör är införd i växtskyddsregistret en

förutsättning för marknadsföring, produktion i marknadsföringssyfte, lagring och import av växter, växtprodukter och andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas. Att aktören är införd i växtskyddsregistret skapar en förmodan om att hans verksamhet är adekvat ordnad, emedan förutsättningarna för införandet i registret är att vissa, i 4 § 3 mom. uppräknade, villkor som är betydelsefulla ur sundhetssynpunkt uppfylls. Med tanke på skyddet för växters sundhet är det därför väsentligt att registeruppgifterna är à jour med tiden. Om verksamhetsområdet förändras väsentligt kan detta ha betydande konsekvenser för villkoren för registrering. I och med det nya verksamhetsområdet kan det hot som verksamheten orsakar för växternas sundhet öka, varvid villkoren för införande i växtskyddsregistret kan ändras. Det är viktigt att säkerställa att dylika förändringar kommer till registerförarens kännedom. Den del i bestämmelsen som gäller vite föreslås frigöras till ett eget moment.

I 3 mom. föreslås att det i lagen tas in en bestämmelse om begäran om undersökning i fråga om brott mot lagstiftningen. Enligt förslaget anmäler kontrollcentralen en förseelse till åtalsprövning. Anmälan kan lämnas ogjord om förseelsen som helhet betraktad kan anses som uppenbart ringa. Kontrollcentralen kan emellertid i fråga om en uppenbart ringa förseelse ge en skriftlig anmärkning, utan att vidta några andra åtgärder som avses i bestämmelsen, och samtidigt uppmana den som gjort sig skyldig till förseelsen att korrigera de observerade felen. I situationer där underlåtenhet att göra anmälan förekommer, har aktören sålunda i praktiken konstaterats vara skyldig till någon sådan gärning som kriminaliserats i 1 mom. och som dock på grund av påföljdsnatur lämnas oanmäld till åklagarmyndigheten. Syftet med förslaget är att öka tillsynsmyndigheternas urval av möjligheter vid utövandet av tillsyn över att lagstiftningen iakttas. I praktiken har tillsynsmyndigheterna inte förfogat över tillräckligt effektiva metoder för att få ett slut på en verksamhet som strider mot bestämmelserna i sådana fall där det inte är fråga om en förseelse som anmäls till åtalsprövning.

7 kap. Skadestånd

31 §. *Ersättande av kostnader och skador till följd av beslut om bekämpning av skadegörare.* Den föreslagna bestämmelsen ingår i 9 § i den gällande lagen. Av praktiska skäl föreslås att jord- och skogsbruksministeriets bemyndigande att genom förordning utfärda bestämmelser om ersättningens storlek i fråga om enskilda skadegörare och om den värdering av ekonomisk skada eller kostnader som avses i 2 mom. 3 punkten bibehålls i lagen. Dessutom föreslås att jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att genom förordning utfärda bestämmelser om vilka skadegörare som skall bekämpas eller utrotas.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. ersätts de kostnader och skador som åsamkats odlaren av ett beslut om bekämpning av skadegörare som skall utrotas, dvs. sådana skadegörare som inte tidigare har förekommit i Finland, helt och hållet av statens medel. Dylika kostnader och skador ersätts i regel även på grundval av den gällande lagen, men det föreslås att bestämmelsen skrivs tydligare in i lagen. Dessutom ersätts en del av de kostnader och skador som åsamkas odlaren av ett beslut om bekämpning av skadegörare som skall bekämpas, dvs. bekämpning och förhindrande av spridning av sådana i Finland förekommande skadegörare som orsakar direkt eller indirekt skada. I regel har kostnaderna som föranletts även av dylika beslut om bekämpning ersatts på grundval av den gällande lagen, även om bestämmelserna om ersättning ger större rum för prövning än de ovan avsedda bestämmelserna om kostnader och skador som ersätts på grundval av ett beslut om bekämpning av skadegörare som skall utrotas. I momentet föreslås dessutom ett omnämnande av att en förutsättning för att ersättning skall erhållas är att den växt där den skadegörare som är föremål för beslutet om bekämpning har upptäckts har varit i produktion i Finland hos en odlare som har rätt till ersättning. Detta innebär att odlaren för att få ersättning redan skall ha planterat, sått eller på annat sätt börjat producera den växt där en skadegörare som avses i detta moment har upptäckts. Som att börja producera betraktas också till exempel att odla en växt i växthus. Således är det inte möjligt att få ersättning till exempel i det fall att odlaren själv har importerat en

växt och beslutet om bekämpning har meddelats då växten finns i ett transportfordon eller ett lager. Det är ändamålsenligt att ersätta kostnaderna som föranleds av ett beslut om bekämpning i det fall att växten, där den skadegörare som är föremål för beslutet om bekämpning har upptäckts, har varit i produktion eftersom en skadegörare på en sådan växt medför den största faran för växternas sundhet och likaså betydande kostnader via de skador den orsakar. Om en skadegörare upptäcks till exempel på en växt i lager är faran för att skadegöraren sprids betydligt mindre. Enligt bestämmelser föreslås dessutom preciseras att den växt där den skadegörare som är föremål för beslutet om bekämpning har upptäckts har varit i produktion i Finland. Det skall alltså inte vara möjligt att få ersättning om växter har varit i produktion i något annat land innan den införts i Finland, men att den ännu inte hunnit sättas i produktion i Finland. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i huvuddrag nuvarande ersättningspraxis.

Enligt den gällande lagen varierar den andel av kostnaderna och skadorna som skall ersättas av statens medel enligt skadegörare. Regleringen i fråga om enskilda skadegörare är detaljerad och bör kunna ändras flexibelt när man beslutar om en utvidgning av området för de skador som ersätts av statens medel. I praktiken sker en årlig justering av den procentuella ersättningsandelen av de skador som orsakats av ett beslut om bekämpning. Därför är det fortsättningsvis nödvändigt att genom förordning utfärda bestämmelser om dessa frågor, eftersom det går enklare och snabbare att ändra en förordning än en lag. Förordningarna om ersättningar är i praktiken dessutom så omfattande att de frågor som föreskrivs där inte kan inbegripas i den föreslagna lagen utan att lagens användbarhet och logik försämras betydligt. För närvarande finns det bestämmelser om ersättningar i jord- och skogsbruksministeriets beslut 35/1995 och 100/1995 och förordningar 36/2000 och 92/2001. Kostnader och skador ersätts för tillfället i praktiken till sitt fulla belopp med undantag av kostnader för bekämpning av gul potatiscystnematod och ljus ringröta på potatis. Kostnaderna för den senare ersätts dock alltid till minst 50 %.

De begränsningar, förbud och åtgärder som

räknas upp i 12 § 1 mom. samt verkställandet av förfaringssätten i samband med dem kan användas vid bekämpningen och förhindrandet av spridningen av sådana skadegörare som bestäms genom förordning som utfärdas av jord- och skogsbruksministeriet enligt 12 § 2 mom. i den föreslagna lagen. Enligt den föreslagna lagens 12 § 3 mom. kan jord- och skogsbruksministeriet dessutom ge kontrollcentralen tillstånd att vidta i 12 § 1 mom. avsedda åtgärder i fråga om sådana skadegörare om vilka inte har bestämts genom förordning. Kontrollcentralen kan i vissa fall vidta omedelbara bekämpningsåtgärder redan innan tillståndet har meddelats. Verkställande myndighet är i allmänhet Kontrollcentralen för växtproduktion. Kontrollcentralen verkställer de i 12 § 1 mom. uppräknade begränsningarna, förbuden och åtgärderna samt verkställandet av förfarandena i samband med dem genom att meddela aktören ett förvaltningsbeslut om bekämpning av en skadegörare, om detta är nödvändigt för bekämpningen av skadegörarna och förhindrandet av deras spridning. Om ett dylikt beslut om bekämpning föranleder sådana kostnader och skador för odlaren som räknas upp i 2 mom. i den föreslagna paragrafen, ersätts dessa kostnader och skador helt eller delvis av statens medel om skälet till beslutet om bekämpning har varit förekomst av en i 1 mom. avsedd skadegörare.

I samband med beredningen av den föreslagna lagen har det framkommit att det finns behov av att på lång sikt och ur ett övergripande sundhetsperspektiv granska principerna för ersättning av kostnader och skador som föranletts av ett beslut om bekämpning. Härvid är det skäl att granska hur olika fond- och försäkringsalternativ lämpar sig för täckandet av de kostnader och skador som orsakats av ett beslut om bekämpning samt att jämföra principerna för växtskyddsersättningar med andra system för ersättning inom jordbruket, till exempel ersättningar för skördeskador och skador orsakade av översvämning samt djursjukdomar. Man kan härvid exempelvis dryfta möjligheten till ersättning för kostnader och skador som orsakats av beslut om bekämpning som hänför sig till sådana i denna lag avsedda föremål som importeras

till Finland från unionen eller från stater utanför den. Dessutom skall aktörernas frivilliga verksamhet till förmån för upprätthållandet av ett gott sundhetstillstånd hos växterna utvecklas och stödas. Inom fodersektorn fungerar till exempel Föreningen för bekämpning av djursjukdomar FBD r.f. som upprätthåller en förteckning över de fodertillverkare (s.k. positivförteckning) som bedriver en tillförlitlig hygienisk egenkontroll och som kontrollerar foderråvarorna i fråga om salmonella.

I 3 mom. föreslås att jord- och skogsbruksministeriet skall bemyndigas att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om värdering av en sådan ekonomisk skada eller kostnad som avses i 2 mom. 3 punkten. Det är befogat att bestämma närmare om detta genom förordning av ministeriet, eftersom principerna för värdering av ekonomisk skada eller kostnad inbegriper så pass detaljerade eller tekniska bestämmelser att det inte är ändamålsenligt att föreskriva om dessa i lag. Eftersom det i 2 mom. bestäms att ekonomisk skada och kostnad är skador och kostnader som ersätts, äventyrar bemyndigandet att utfärda förordningen inte egendomsskyddet för den skadelidande.

Enligt 4 mom. beslutar arbetskrafts- och näringscentralen om ersättningen av kostnader och skador samt om utbetalningen av ersättningen. Ersättningen skall sökas hos den behöriga arbetskrafts- och näringscentralen inom sex månader efter det att sökanden fått kännedom om uppkomsten av kostnaderna eller skadan.

Som 5 mom. i paragrafen föreslås att det tas in en bestämmelse om återbetalning av sådana ersättningar som betalats utan grund. Skyldigheten att återbetala en ogrundad förmån gäller i princip redan på grundval av obligationsrättens allmänna läror beträffande frågan, men för tydlighetens skull föreslås ett omnämnande av saken i den föreslagna lagens paragraf som gäller ersättande av kostnader och skador. På det belopp som skall återbetalas uppbärs en ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982) från ingången av den månad då ersättningen av kostnaderna eller skadan har betalats. Räntan betalas i enlighet med den referensränta som finansministeriet har slagit fast. År 2002 är den årliga referensräntan 4 procent enligt

finansministeriets meddelande om fastställt referensränta och dröjsmålsränta (1186/2001). På det belopp som skall återbetalas uppbärs en dröjsmålsränta i enlighet med den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen, dvs. en ränta som är sju procentenheter högre än den av finansministeriet fastställda referensräntan som gäller vid tidpunkten i fråga. Enligt det ovannämnda meddelandet är dröjsmålsräntan 11 procent per år. Om det belopp som skall återbetalas är ringa, eller om det skall anses oskäligt att kräva återbetalning eller uppbära ränta med tanke på den återbetalningsskyldiges ekonomiska ställning och omständigheter, behöver det inte bestämmas att ersättningen eller räntan skall återbetalas helt eller delvis.

32 §. *Förvägrande av ersättning.* Den föreslagna bestämmelsen ingår i 10 § i den gällande växtskyddslagen. Inga betydande ändringar i sak föreslås i bestämmelsen. Det föreslås en precisering av 1 mom. 3 punkten genom att det i lagen tydligare skrivs in att kostnaderna och skadorna inte ersätts överhuvudtaget om de har orsakats av något tvångsmedel eller någon påföljd i enlighet med lagens 6 kap. Marknadsföring föreslås fogas till 2 punkten i samma moment. Dessutom föreslås för tydlighetens skull att det i 1 mom. tas in ett omnämnande av att det dock inte betalas sådan ersättning som avses i 31 § för skador eller kostnader som åsamkats av aktören uppsåtligt eller av grov oaktsamhet eller genom underlåtelse att iaktta god jordbrukarsed. I sak ingår denna bestämmelse i 10 § 2 mom. i den gällande lagen, där det konstateras att ingen ersättning heller betalas eller så kan dess belopp nedsättas, om den som annars har rätt till ersättning på ett annat sätt (än vad som specificerats i paragrafen i fråga) själv har medverkat till uppkomsten av kostnaderna eller skadan. För att göra regleringen entydig och preciserad samt för att förhindra missbruk föreslås dock att bestämmelsen tas med i förteckningen i 1 mom. över de situationer där det inte betalas någon ersättning. På motsvarande sätt föreslås i 2 mom. nämnas att de situationer som räknas upp i 1 mom. inte inbegrips i det andra sätt att själv medverka till uppkomsten av kostnaderna eller skadan som här avses.

8 kap. Särskilda bestämmelser

33 §. *Delegation.* Den föreslagna bestämmelsen ingår i 19 § i den gällande växtskyddslagen. Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter en delegation med uppgift att följa utvecklingen i ärenden som gäller växtskydd, avge utlåtanden och göra framställningar samt ta initiativ i frågan. Delegationen föreslås tillsättas för tre år i sänder. Den verksamhetsperiod på fem år som föreskrivits för delegationen i den gällande lagen har i praktiken upplevts som alltför lång, för under denna tid har medlemmarna redan bytts ut flera gånger på grund av personalomsättningen vid de företrädade instanserna. I bestämmelsen föreslås också för tydlighetens skull ett omnämnande av att i enlighet med 6 kap. reglementet för statsrådet (1522/1995) om beredning av Europeiska unionens ärenden hör sådana frågor som skall behandlas i den ordning som bestäms för behandling av statsrådets EU-ärenden inte till delegationens befogenheter.

34 §. *Avgifter, arvoden och ersättningar.* Den föreslagna bestämmelsen ingår i 20 § i den gällande växtskyddslagen. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms om grunderna för arvoden och kostnadsersättningar. Arvodena och kostnadsersättningarna betalas av kontrollcentralen av de medel som för detta ändamål anvisats den i statsbudgeten. Vid ersättandet av arvoden och kostnader är det fråga om de av kontrollcentralen auktoriserade inspektörernas rätt till arvode för det arbete de har utfört och till ersättning för de kostnader som orsakats dem av detta arbete. Därför skall det genom förordning bestämmas om grunderna för arvoden och kostnadsersättningar i stället för genom föreskrift av jord- och skogsbruksministeriet, såsom nu är fallet. I bestämmelsen föreslås dessutom justeringar av teknisk natur som beror på ändrad terminologi i den föreslagna lagen samt en precisering av att ersättningarna av de arvoden och kostnader som betalas för kontroller som utförs av auktoriserade inspektörer enligt 16 § i den föreslagna lagen skall hållas inom ramen för statsbudgeten.

35 §. *Ändringssökande.* Systemet för ändringssökande i lagen föreslås ändras så att ändring i alla beslut av de tillsynsmyndigheter som avses i det

föreslagna lagrummets 1 mom. söks hos landsbygdsnäringsnämnden, som är en oberoende myndighet underställd jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och har karaktären av förvaltningsdomstol och i vars beslut ändring får sökas vidare hos högsta förvaltningsdomstolen. Om besvärsnämnden bestäms i lagen om landsbygdsnäringsnämnden (1203/1992). I 22 § 1 mom. i den gällande växtskyddslagen har besvärinstanserna delats så att besvär över beslut av kontrollcentralen anförs direkt hos högsta förvaltningsdomstolen, men besvär över landsbygdsnäringsdistriktens (de nuvarande arbetskrafts- och näringscentralernas) beslut om ersättande av kostnader och skador anförs hos landsbygdsnäringsnämnden (nuvarande landsbygdsnäringsnämnden). Med beaktande av revideringen av förvaltningsprocesslagen är denna tudelning inte längre motiverad.

Enligt 7 § förvaltningsprocesslagen (586/1996) är huvudregeln att besvär över beslut av en myndighet som är underställd statsrådet kan anföras hos förvaltningsdomstolen. Också justitieministeriet har i ett utlåtande (75/43/2000 JM) till jord- och skogsbruksministeriet betonat behovet av att lagarna om kontrollverksamheten inom jordbruket utvecklas i fråga om systemet för sökande av ändring så, att de både till sitt innehåll och organisatoriskt sett till så stor del som möjligt motsvarar systemet enligt förvaltningsprocesslagen. I propositionen har landsbygdsnäringsnämnden i detta fall dock betraktas som en besvärinstans som är ändamålsenligare än förvaltningsdomstolen med beaktande av att förvaltningslagskipningen inom jordbruksförvaltningens område förutsätter både stor kännedom om den nationella jordbrukslagstiftningen och kännedom om motsvarande EU-lagstiftning, i synnerhet den gemensamma jordbrukspolitiken. Gemenskapslagstiftningen inriktas till denna del främst på det administrativa beslutsfattandet. För beslut av den typ som hänför sig till den föreslagna lagen är det dessutom karakteristiskt att de är brådskande, dvs. om besväret inte kan behandlas snabbt så saknar anförandet av besvär betydelse från ändringssökandens synpunkt. Vad

landsbygdsnäringsnämnden beträffar skall det också beaktas att landsbygdsnäringsnämnden för närvarande intar en central ställning i systemet för sökande av ändring, emedan besvär över beslut som fattats med stöd av t.ex. lagen om plantmaterial och lagen om handel med utsäde (728/2000) anförs hos landsbygdsnäringsnämnden.

För att påskynda utlåtandeförfarandet i samband med behandlingen av besvär föreslås i 1 mom. dessutom att besvärsskriften skall kunna lämnas in också till den myndighet som fattat beslutet, med andra ord till kontrollcentralen eller den behöriga arbetskrafts- och näringscentralen, som utan dröjsmål skall skicka besvärsskriften samt de handlingar som föreligger i ärendet och sitt utlåtande om besväret till besvärsnämnden.

Som 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken besvär över beslut som fattats i fråga om de uppdrag som med stöd av 15 § 2 mom. i den föreslagna lagen överförs till tullverket anförs i den ordning som bestäms i tullagen (1466/1994). Genom bestämmelsen styrs de besvär över beslut som tullverket fattat med stöd av denna lag till samma domstol, dvs. Helsingfors förvaltningsdomstol, för prövning i likhet med övriga besvär som gäller tullverkets beslut.

Bestämmelser som motsvarar 22 § 2 och 3 mom. i den gällande växtskyddslagen är onödiga och det föreslås därför att de inte längre tas in i lagen. Av dessa motsvaras bestämmelsen i 2 mom. i den gällande lagen i huvudsak av 36 § i den föreslagna lagen, även om ett beslut som fattats med stöd av 12 § automatiskt skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärinstansen beslutar något annat. För att slopa onödig komplexitet i regleringen föreslås att denna bestämmelse inte tas med i lagen om skydd för växters sundhet. Härvid skall ett beslut som fattats med stöd av 12 § i princip iakttas först då det vunnit laga kraft, om inte besvärinstansen beslutar något annat. Om man önskar att beslutet skall iakttas redan innan det vunnit laga kraft utan att besvärinstansen separat bestämmer om detta, skall den myndighet som meddelar beslutet bestämma att beslutet skall iakttas redan innan det vunnit laga kraft. Sökandet av ändring som föreskrivs i 22 § 3 mom. i den gällande lagen motsvarar

anförandet av besvär enligt 1 mom. i den föreslagna lagen.

36 §. *Verkställighet.* Tillsynsmyndighetens beslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft. Detta är nödvändigt på grund av att åtgärder enligt den föreslagna lagen ofta är brådskande.

37 §. *Ikraftträdande.* I paragrafen bestäms om lagens ikraftträdande och upphävande av den nuvarande växtskyddslagen. Lagen föreslås träda i kraft sex månader efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Samtidigt upphävs den nuvarande växtskyddslagen jämte ändringar. Jord- och skogsbruksministeriets beslut och förordningar som utfärdats med stöd av den gällande växtskyddslagen skall dock fortsätta att gälla tills jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat förordningar med stöd av den föreslagna lagen, förutsatt att de inte står i strid med den föreslagna lagen.

38 §. *Övergångsbestämmelser.* Här bestäms att de beslut och föreskrifter om bekämpning av skadegörare som utfärdats med stöd av den gällande växtskyddslagen och som gäller enskilda näringsidkare är i kraft under den tid som bestämts i dem.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft sex månader efter att den antagits och blivit stadfäst.

3. Lagstiftningsordning

Enligt 18 § 1 mom. grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. I den föreslagna lagen bestäms om registreringsskyldighet för en aktör som marknadsför, i marknadsföringssyfte producerar, lagrar eller importerar sådana växter, växtprodukter eller andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas. Registreringsskyldigheten gäller dock inte en lokal marknadsförare eller en sådan aktör som sporadiskt importerar endast små mängder sådana föremål för eget bruk.

Med den registreringsskyldighet som avses i den föreslagna paragrafen försöker man upprätthålla det goda sundhetstillståndet, livsmedelssäkerheten och produkternas höga kvalitet. Dylika skäl kan anses utgöra sådana viktiga samhälleliga intressen som kan användas som motivering för en begränsning

av näringsfriheten. Denna begränsning är också nödvändig för att trygga de grundläggande rättigheter som avses i 20 § grundlagen. Enligt 20 § grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. I syfte att trygga dessa grundläggande rättigheter är det nödvändigt att utöva tillsyn över marknadsföringen, produktionen i marknadsföringssyfte, lagringen och importen av sådana växter, växtprodukter och andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas. Dessutom skall det beaktas att registreringsskyldigheten delvis baserar sig på de internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

Enligt 80 § grundlagen skall genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Därför föreslås att alla de bestämmelser som utfärdats med stöd av den gällande växtskyddslagen och som gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller sådana frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till lagens område, skall tas med i lagen om skydd för växters sundhet. I lagens 4—7 och 31 § ingår bestämmelser som lyfts upp från förordningsnivå.

Enligt 17 § i lagförslaget anlitar kontrollcentralen vid tillsynen utöver arbetskrafts- och näringscentralerna även de inspektörer som den skriftligen bemyndigat och som fungerar under tjänsteansvar och övervakas av kontrollcentralen. Enligt 124 § grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. I enlighet med den gällande lagen är det alltså ändamålsenligt att överföra den verksamhet som föreslagits i paragrafen till andra än myndigheter, eftersom tillsynsmyndigheterna inte i praktiken har resurser att själva sköta alla övervakningsuppgifter. Detta är inte heller förnuftigt ur ekonomisk synpunkt, eftersom en auktoriserad inspektör ofta utför sina uppgifter närmare det objekt som skall kontrolleras än vad tillsynsmyndigheten gör.

De auktoriserade inspektörerna övervakas av kontrollcentralen och för dem gäller samma bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar som för tjänstemän. Även jävsbestämmelserna i 10 och 11 § samt bestämmelsen om ombesörjande av tolkning och översättning i 22 § lagen om förvaltningsförfarande tillämpas på auktoriserade inspektörer. Då en auktoriserad inspektör utför inspektion skall han även fästa uppmärksamhet vid att aktörens grundläggande rättighet att för inspektören framföra sina egna synpunkter på sitt modersmål finska, svenska eller samiska uppfylls. Härvid har också kraven på grundläggande rättigheter, rättsskydd och god förvaltning uppfyllts adekvat i paragrafen.

Enligt 10 § grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna tryggas eller för att brott skall kunna utredas. Grundlagens 124 § förbjuder att uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt anförtros andra än myndigheter. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (t.ex. GrUU 46 och 48/2001 rd) behandlat inspektionsbefogenheter med tanke på skyddet för hemfriden och privatlivet. Grundlagsutskottet förutsatte att det i lagen skrivs in att inspektion får utföras på områden som omfattas av hemfriden endast om det är nödvändigt för att klarlägga de omständigheter som är föremål för inspektionen. Enligt grundlagsutskottet är det inte möjligt att andra än myndigheter kan utföra inspektioner på områden som omfattas av hemfriden, eftersom detta enligt utskottets mening är en sådan rättighet som på ett betydande sätt ingriper i det skydd för hemfriden som genom grundlagen har tryggats för var och en. Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade inspektörerna har enligt 21 § i den föreslagna lagen rätt att för tillsynen över verkställandet av och iakttagandet av denna lag och de bestämmelser som getts med stöd av den få tillträde till odlingar och andra områden, produktions- och lagerbyggnader och andra byggnader samt transportmedel samt granska det register som avses i 9 § och aktörens bokföring, utföra inspektioner och avgiftsfritt

ta prover för undersökningar. Dessa prover är i praktiken av så ringa omfattning att tagandet av dem inte äger någon faktisk betydelse med tanke på det skydd av egendom som tryggas i 15 § grundlagen. På områden som omfattas av hemfriden får inspektioner eller provtagningar utföras endast om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som utgör föremål för inspektionen och om det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt den föreslagna lagen. Endast en myndighet får utföra kontroller och provtagningar på områden som omfattas av hemfriden, dvs. auktoriserade inspektörer kan inte utföra dylika inspektioner eller provtagningar. I samband med inspektioner finns det i regel inget behov av att få tillträde till bostäder, eftersom inspektionerna i allmänhet riktar sig mot odlingar, transportmedel och lokaliteter där det bedrivs sådan verksamhet som avses i denna lag. Ibland kan det dock uppstå situationer då det med tanke på genomförandet av den föreslagna lagen, upprätthållandet av ett gott sundhetstillstånd och för att uppnå målet för kontrollen är nödvändigt att verifiera sådana förhållanden och omständigheter i aktörens bostad som inte kan klarläggas på annat sätt. Enligt 15 § grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Enligt 31 § i den föreslagna lagen ersätts de kostnader och skador som föranleds av ett beslut om bekämpning som utfärdats för så kallade skadegörare som skall utrotas, helt och hållet av statens medel. Dessutom ersätts kostnader och skador som föranleds av ett beslut om att bekämpa och förhindra spridningen av så kallade skadegörare som skall bekämpas delvis av statens medel. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms om hur stor andel av de kostnader och skador som föranleds av beslutet som skall ersättas. I lagförslagets 12 § 2 mom. bestäms om de skadegörare i fråga om vilka sådana begränsningar, förbud och åtgärder samt förfaranden i samband med dem som avses i 12 § 1 mom. kan användas vid bekämpningen av skadegörarna och förhindrandet av deras spridning, samt om verkställandet av dessa begränsningar, förbud och åtgärder samt förfarandena i samband med dem. Ett beslut om bekämpning utfärdas i en situation där

förekomsten av en skadegörare medför fara för växters sundhet i Finland. Grundlagens 20 § förutsätter att det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Vid förekomst av en skadegörare som skall utrotas eller bekämpas är det sålunda nödvändigt att utfärda beslut om bekämpning för att trygga den grundläggande rättighet som avses i 20 § grundlagen. För närvarande har de kostnader och skador som föranletts av nästan alla dylika beslut om bekämpning, med undantag av utsädespotatis, i praktiken ersatts till fullt belopp av statens medel. Den föreslagna lagen syftar inte till att ändra grunderna och principerna för nuvarande praxis. Den föreslagna bestämmelsen kränker inte det skydd för egendom som bestäms i 15 § grundlagen, även om alla kostnader och skador som orsakas av beslut om bekämpning inte heller ersätts till fullt belopp, eftersom kostnader och skador till följd av bekämpning av skadegörare och hindrande av deras spridning ingår som en del av de risker som hör till normal affärsverksamhet. Förekomsten av skadegörare åsamkar aktören kostnader och

skador även i det fall att förekomsten inte leder till utfärdande av beslut om bekämpning, för aktören måste i vilket fall som helst bekämpa skadegöraren och förhindra att den sprids för att han skall kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet.

Den föreslagna lagen motsvarar den rättsliga nivå som förutsätts i grundlagen och den innehåller inga sådana begränsningar av de grundläggande rättigheterna som är problematiska ur grundlagssynpunkt. Jord- och skogsbruksministeriet kan utfärda förordningar om frågor som noggrant har preciserats och avgränsats i lagen. Sett från dessa utgångspunkter finns det skäl att anse att det lagförslag som ingår i propositionen kan behandlas i sedvanlig lagstiftningsordning. Det är skäl att även grundlagsutskottet behandlar förslaget. Statsrådet föreslår dock att grundlagsutskottet ombeds avge utlåtande om förslaget.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om skydd för växters sundhet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.
Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att upprätthålla ett gott sundhetstillstånd hos växterna och därmed främja jord- och skogsbrukets, trädgårdsodlingens och livsmedelsproduktionens verksamhetsförutsättningar samt livsmedelssäkerheten och produkternas kvalitet.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller sådana åtgärder genom vilka det strävas till att bibehålla ett gott sundhetstillstånd hos växterna och vilka kan vidtas i syfte att bekämpa skadegörare och hindra deras spridning. Utöver vad som bestäms i denna lag tillämpas på bekämpningen av insekt- och svampskador på träd som växer i skog vad som bestäms i lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog (263/1991). Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms, med beaktande av de internationella avtal som är bindande för Finland, vilka skadegörare de i 1 mom. avsedda åtgärderna får gälla och vilka åtgärder som skall vidtas för bekämpning av dem. Lagen kan dessutom tillämpas på bekämpningen och förhindrandet av spridningen av sådana

skadegörare eller andra organismer som är nya eller har en oförutsedd verkan och som utgör ett omedelbart hot mot växters sundhet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
1) *växter* levande växter och levande växtdelar, inklusive fröer, till levande växtdelar hör
a) frukter och bär, dock inte konserverade genom djupfrysning,
b) grönsaker, dock inte konserverade genom djupfrysning,
c) knölar, stamknölar, lökar och jordstammar,
d) snittblommor,
e) grenar med blad eller barr,
f) fällda träd med blad eller barr och
g) vävnadskultur av växter,
2) *växtprodukter* vegetabiliska produkter som är obearbetade eller som genomgått en enkel bearbetning, såvida de inte är växter,
3) *skadegörare* skadliga organismer som hör till djur- eller växtriket, svampar, bakterier och fytoplasma samt virus och andra sjukdomsalstrare som förekommer på växter eller växtprodukter och som kan förorsaka direkt eller indirekt skada på odlingsväxter, vilda växter eller produkter som fås av dem,
4) *växtpass* en av växtskyddsmyndigheten given officiell märkning som används vid handel på Europeiska unionens inre marknad och som visar att bestämmelserna om växters sundhet samt om produktion och marknadsföring är uppfyllda och att produktionen är underkastad officiell tillsyn,

5) *sundhetscertifikat* ett av växtskyddsmyndigheten utfärdat intyg i enlighet med internationella växtskyddskonventionen över att växterna, växtprodukterna eller de andra föremålen uppfyller de sundhetskrav som ställts för dem, vilket skall användas vid handel mellan en stat som inte hör till Europeiska unionen och en medlemsstat i unionen,

7) *marknadsföring* marknadsföring i Finland av växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, som släppts ut på marknaden i Finland och andra medlemsstater i Europeiska unionen och marknadsföring till andra medlemsstater i Europeiska unionen av dylika föremål som producerats i Finland,

8) *import* införsel av växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, från andra länder än medlemsstaterna i Europeiska unionen,

9) *export* utförsel av växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, till andra länder än medlemsstaterna i Europeiska unionen,

10) *aktör* fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt producerar, lagrar, marknadsför, förmedlar, importerar eller exporterar, växter, växtprodukter och andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas, samt

11) *lokal marknadsförare* en sådan aktör som i Finland odlar endast obetydliga mängder växter och marknadsför dem eller växtprodukter eller andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, endast sporadiskt eller lokalt till en icke-aktör, utan omfattande offentligt utbudande till försäljning.

2 kap.

Bedrivande av verksamhet

4 §

Registreringsskyldighet

Växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, får marknadsföras, produceras för marknadsföring, lagras och importeras endast av en sådan aktör som har förts in i det register för tillsyn som förs av

Kontrollcentralen för växtproduktion (*växtskyddsregister*). En lokal marknadsförare eller en person som sporadiskt och för eget bruk importerar endast obetydliga mängder sådana växter, växtprodukter eller andra föremål är dock inte skyldig att registrera sig.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas, i enlighet med vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, bestämmelser om vilka växter, växtdelar och andra föremål som registreringsskyldigheten gäller.

För att antecknas i registret förutsätts att

1) aktören upprätthåller ett uppdaterat schema, varav framgår var de växter, växtprodukter och andra föremål som omfattas av denna lags tillämpningsområde är belägna,

2) aktören för register över produktionsplatserna och de produkter som omfattas av denna lags tillämpningsområde och som producerats eller marknadsförts på dessa platser och hämtats till en lagerplats eller annan plats som nämns i registret, samt förvarar dessa uppgifter under minst ett år,

3) aktören utför åtminstone en visuell kontroll av de produkter och lokaliteter som hör till denna lags tillämpningsområde i syfte att konstatera en eventuell förekomst av skadegörare, samt

4) det finns en person som ansvarar för växternas sundhet på den registrerade enheten.

Registrering söks med en ansökan som riktas till Kontrollcentralen för växtproduktion och som tillställs Arbetskrafts- och näringscentralen. Beslutet om registreringen fattas av Arbetskrafts- och näringscentralen. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om förfarandet för ansökan om registrering.

5 §

Registeruppgifter

I registret införs följande uppgifter:

1) aktörens namn och adress,
2) uppgifter om aktörens bransch,
3) uppgifter om aktörens produktions- och verksamhetsställen,

- 4) aktörens företags- eller organisationsnummer eller personbeteckning och lägenhetssignum,
- 5) namnet på den person som ansvarar för växternas sundhet,
- 6) registernummer,
- 7) ett beslut om bekämpning som på grund av förekomsten av en skadegörare har utfärdats för aktören.

Uppgifterna avförs från registret inom tre år efter det att aktören har meddelat Kontrollcentralen för växtproduktion om att hans verksamheten upphört. Om ett beslut om bekämpning har utfärdats för aktören på grund av förekomsten av en skadegörare skall uppgifterna dock sparas så länge som beslutet om bekämpning är i kraft.

På insamling och registrering av personuppgifter samt på användning och utlämnande av sådana uppgifter som införts i registret tillämpas i övrigt vad som bestäms i personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

6 §

Marknadsföring

Vissa växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, får, med undantag av lokal marknadsföring, marknadsföras endast om de är försedda med växtpass eller annat intyg över föremålets sundhet. Varje varuparti som marknadsförs skall förses med ett växtpass eller annat intyg som beviljats i någon av Europeiska unionens medlemsstater.

Kontrollcentralen för växtproduktion eller arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelning beviljar på ansökan aktören rätt att använda växtpass om aktörens verksamhet är underkastad Kontrollcentralens för växtproduktion officiella kontroll och om verksamheten för vilken ansöks om rätt att använda växtpass vid marknadsföring av ett föremål uppfyller de bestämmelser om växters sundhet som krävs av verksamheten i fråga. Kontrollcentralen för växtproduktion utfärdar andra i 1 mom. avsedda intyg för ett föremål eller en verksamhet som uppfyller de bestämmelser om växters sundhet som krävs för att ifrågasvarande föremål eller verksamhet skall erhålla intyg.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas, i enlighet med vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, föreskrifter om vilka växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, som omfattas av denna skyldighet, vilket intyg som skall användas vid marknadsföring av varje dylikt föremål och vilka krav på växters sundhet som ställs för verksamheten för att dylika föremål skall beviljas rätt att använda växtpass eller annat intyg.

7 §

Import och export

Vissa växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, får importeras endast om de är försedda med ett sundhetscertifikat eller ett annat intyg över föremålets sundhet. Varje importerat varuparti skall vara försett med ett eget sundhetscertifikat eller ett annat intyg. Importören skall innan ett föremål som är försett med sundhetscertifikat importeras göra en anmälan om importen till Kontrollcentralen för växtproduktion eller landsbygdsavdelningen vid den arbetskrafts- och näringscentral till vars verksamhetsområde importplatsen hör. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan, i enlighet med vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, utfärdas bestämmelser om vad importören skall uppge i anmälan. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms om det förfarande som skall iaktas vid import och de tullanstalter och gränsövergångsställen via vilka import av i denna paragraf avsedda föremål är tillåten.

Kontrollcentralen för växtproduktion eller arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelning utfärdar ett sundhetscertifikat eller ett annat i 1 mom. avsett intyg för ett föremål som exporteras från Finland och för vilket den stat till vilken exporten riktar sig kräver att föremålet förses med ett dylikt intyg, om föremålet uppfyller de sundhetsbestämmelser som den stat till vilken exporten riktar sig har utfärdat för import av det aktuella föremålet.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas, i enlighet med vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, föreskrifter om vilka växter, växtprodukter och andra föremål, med vilka skadegörare lätt kan spridas, som omfattas av skyldigheten enligt 1 och 2 mom. och om vilken typ av intyg enligt denna paragraf som skall användas vid import av dem.

8 §

Ordnande av verksamheten

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas, i enlighet med vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens bestämmelser om växters sundhet, närmare föreskrifter om hur en i registret införd aktör skall ordna sin verksamhet så att spridningen av skadegörare förhindras vid produktion, marknadsföring av produkter och import.

9 §

Skyldighet att föra register

Aktören skall över sin verksamhet föra ett register med hjälp av vilket det är möjligt att vid behov utan svårighet ta reda på de uppgifter som avses i 4 § 3 mom. och övriga uppgifter som behövs för tillsynen.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om registrets innehåll och uppläggning.

10 §

Skyldighet att anmäla om ändringar i verksamheten

Om aktören upphör med sin verksamhet eller om verksamheten ändras väsentligt skall aktören göra en skriftlig anmälan som riktas till Kontrollcentralen för växtproduktion och tillställs arbetskrafts- och näringscentralen.

3 kap.

Åtgärder för bekämpning av skadegörare och hindrande av deras spridning

11 §

Anmälningsskyldighet

Den som vet eller misstänker att en sådan skadegörare som avses i en förordning som utfärdats med stöd av 2 § 3 mom. förekommer inom fastigheter eller delar av fastigheter, odlingar, varulager, transportmedel eller byggnader, som personen i fråga äger eller besitter, är skyldig att omedelbart anmäla detta till den behöriga arbetskrafts- och näringscentralen eller Kontrollcentralen för växtproduktion. Detsamma gäller en myndighet som i sin verksamhet upptäcker förekomst av en dylik skadegörare. Arbetskrafts- och näringscentralen skall anmäla om förekomsten av en skadegörare till Kontrollcentralen för växtproduktion.

12 §

Bekämpning av skadegörare

För bekämpning av skadegörare eller förhindrande av deras spridning kan genom förordning utfärdad av jord- och skogsbruksministeriet:

1) bestämmas att en markägare, odlare eller en ägare eller innehavare av en fastighet eller en del därav skall vidta åtgärder för utrotning av skadegörare som förekommer på fastigheten;

2) bestämmas att en byggnad, ett arbetsredskap, ett transportmedel eller annat föremål, som har smittats av skadegörare, skall rengöras eller desinficeras samt bestämmas om sättet för rengöringen och desinficeringen;

3) krävas att växter eller förpackningar eller packningsmaterial, som är av vegetabiliskt ursprung, skall rengöras, desinficeras eller förstöras och bestämmas om sättet för rengöringen, desinficeringen eller förstörandet, eller utfärdas begränsningar i användningen av växter eller förpackningar eller packningsmaterial som är av vegetabiliskt ursprung;

4) meddelas förbud mot, uppställas villkor och utfärdas begränsningar för odling och transport av samt handel med växter;

5) utfärdas bestämmelser om åtgärder som skall vidtas i samband med odling och skörd av samt handel med växter;

6) meddelas förbud mot eller uppställas villkor för marknadsföring, import och export av växter, växtprodukter, skadegörare och andra sådana föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas; samt

7) krävas att aktören iakttar andra begränsningar, förbud och åtgärder som är nödvändiga för bekämpningen av skadegörare.

En förordning som avses ovan kan gälla samtliga skadegörare eller enbart vissa skadegörare. Om det finns särskilda skäl att misstänka förekomst av en skadegörare som avses i förordningen kan Kontrollcentralen för växtproduktion vidta i 6 punkten avsedda åtgärder redan innan förekomsten av skadegöraren har säkerställts.

Kontrollcentralen för växtproduktion eller arbetskrafts- och näringscentralen fattar de beslut om bekämpning som avses i 1 mom., om inte behörigheten har överförts till tullverket genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Ett beslut om bekämpning kan fattas även utan att höra parten, om avgörandet av ärendet inte tål uppskov utan att detta orsakar betydande fara för växternas sundhet och om det inte är möjligt att utan dröjsmål höra parten.

Jord- och skogsbruksministeriet kan dessutom bevilja Kontrollcentralen för växtproduktion tillstånd att vidta åtgärder enligt 1 mom. i fråga om sådana skadegörare om vilka inte bestämts genom en förordning som avses i momentet. Om förekomsten av en sådan skadegörare medför ett omedelbart hot mot växternas sundhet och saken inte tål uppskov, kan Kontrollcentralen för växtproduktion vidta de nödvändiga bekämpningsåtgärder som avses i 1 mom. redan innan tillståndet beviljats.

13 §

Underrättelse om begränsningar

Den som säljer, utarrenderar eller på något annat sätt till någon annan överlåter en fastighet, en del av den eller en byggnad vars användning har begränsats på grund av förekomsten av skadegörare, är skyldig att före överlåtelsen underrätta mottagaren om begränsningen.

Tillsynsmyndigheten är skyldig att i samband med en sådan överlåtelse som avses i 1 mom. på begäran lämna uppgifter om förekomsten

av skadegörare.

4 kap.

Myndigheter

14 §

Allmän tillsyn och styrning

Den allmänna styrningen av och tillsynen över verkställigheten av denna lag ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet är i Finland en sådan central myndighet som avses i rådets direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen (nedan direktivet om växters sundhet.)

15 §

Tillsynsmyndigheter

För verkställigheten av denna lag samt för tillsynen över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den efterföljs samt för organiseringen av tillsynen svarar Kontrollcentralen för växtproduktion, som vid tillsynen anlitar arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelningar. Kontrollcentralen för växtproduktion är i Finland en sådan växtskyddsmyndighet som avses i direktivet om växters sundhet.

Utöver Kontrollcentralen för växtproduktion kan också tullverket övervaka importen. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser om de uppgifter som hör till befogenheterna för Kontrollcentralen för växtproduktion och som skall överföras till tullverket, i enlighet med hur jord- och skogsbruksministeriet och finansministeriet skilt avtalar om överföringen av uppgifterna och omfattningen av dessa.

16 §

Auktoriserade inspektörer

Utöver vad som bestäms i 15 § anlitar Kontrollcentralen för växtproduktion vid tillsynen de inspektörer som den skriftligen

har bemyndigat för uppdraget och som den själv övervakar. På de auktoriserade inspektörerna tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppdrag enligt denna lag.

På jäv för auktoriserade inspektörer tillämpas vad som bestäms i 10 och 11 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982). Om en auktoriserad inspektör är förhindrad att utföra sitt uppdrag kan Kontrollcentralen för växtproduktion förordna någon annan att tillfälligt sköta hans eller hennes uppgifter. På en tillfälligt förordnad person tillämpas vad som föreskrivs om auktoriserade inspektörer.

En auktoriserad inspektör skall vid utförandet av inspektionen fästa uppmärksamhet vid att aktören kan framföra sina synpunkter för inspektören på sitt modersmål finska, svenska eller samiska. Om aktören inte behärskar det språk som enligt språklagen (148/1922) skall användas, skall inspektören se till att inspektionen verkställs så att nödvändig tolkning eller översättning enligt 22 § lagen om förvaltningsförfarande finns tillgänglig.

5 kap.

Kontroll och tillsyn

17 §

Allmänna principer för organiseringen av tillsynen

Produktion, lagring, marknadsföring, import och export av växter, växtprodukter och andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas skall övervakas objektivt och regelbundet, samt i synnerhet om det kan misstänkas att produkterna eller verksamheten i anknytning till dem inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den. Tillsynsåtgärderna skall vara ändamålsenliga och på grundval av riskbedömning omfatta olika stadier inom produktionen, hanteringen och marknadsföringen av växter, växtprodukter och andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om organiseringen av tillsynen.

18 §

Tillsynsplan

Kontrollcentralen för växtproduktion skall årligen utarbeta en tillsynsplan för organiseringen av tillsynen. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om tillsynsplanen och dess innehåll.

19 §

Skyldighet att utföra inspektioner

Tillsynsmyndigheten skall minst en gång om året utföra inspektion hos de registrerade aktörer som enligt 6 § är skyldiga att förse de växter, växtprodukter och andra i denna lag föremålen som de marknadsför med växtpass. Andra registrerade aktörer skall kontrolleras alltid då det anses befogat på grundval av värdering av risken för att skadegörare sprids.

20 §

Uppföljning

Kontrollcentralen för växtproduktion skall ge akt på förekomsten av sådana skadegörare som avses i denna lag och vid behov offentliggöra uppgifter om förekomsten av skadegörare.

21 §

Rätt att utföra inspektioner

De tillsynsmyndigheter och auktoriserade inspektörer som avses i 15 och 16 § har rätt att för tillsynen över verkställandet av och iakttagandet av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den få tillträde till odlingar och andra områden, produktions- och lagerbyggnader och andra byggnader samt transportmedel samt granska det register som avses i 9 § och aktörens bokföring, utföra inspektioner och avgiftsfritt ta prover för undersökningar. På områden som omfattas av hemfriden får inspektion eller provtagning utföras endast av en myndighet och inspektionen eller

provtagningen får utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektionen och om det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt denna lag.

22 §

Rätt att få upplysningar

Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade inspektörerna har, utan hinder av vad som bestäms om sekretessbelagda uppgifter, rätt att av aktören få de uppgifter och handlingar som behövs för kontroll och tillsyn enligt denna lag.

23 §

Europeiska gemenskapens inspektörer

Vad som i 21 och 22 § bestäms om finska myndigheters rätt att utföra inspektion och få upplysningar gäller också Europeiska gemenskapens inspektörer. Europeiska gemenskapens inspektörer skall vid utförandet av inspektioner samarbeta med Kontrollcentralen för växtproduktion.

24 §

Handräckning

Tillsynsmyndigheterna har rätt att av tullmyndigheterna, gränsbevakningsväsendet samt polis- och brandmyndigheterna få handräckning vid utförandet av uppgifter enligt denna lag samt enligt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

25 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott

som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987) samt till de myndigheter som avses i 14 och 15 § i denna lag för utförandet av uppgifter enligt denna lag.

26 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Kontrollcentralen för växtproduktion offentliggör tillsynsresultaten. Sekretessbelagda uppgifter som avses i 25 § får dock inte offentliggöras. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om offentliggörandet av tillsynsresultaten och utlämnandet av uppgifter.

6 kap.

Tvångsmedel och påföljder

27 §

Förbud mot användning av växtpass eller annat intyg

Kontrollcentralen för växtproduktion kan förbjuda användning av ett växtpass eller annat intyg enligt 6 §, om det är nödvändigt för bekämpningen av en skadegörare eller hindrandet av dess spridning. Ett förbud som har meddelats muntligt skall bekräftas skriftligen. Förbudet skall hävas omedelbart när det inte längre finns något skäl för det. Förbudet skall meddelas på viss tid om det är möjligt att avhjälpa den brist som ligger till grund för det. Förbudet skall återkallas utan dröjsmål om bristen har avhjälpits eller om den inte längre har någon betydelse med tanke på förbudet.

Om ärendet inte tål dröjsmål kan utöver Kontrollcentralen för växtproduktion även arbetskrafts- och näringscentralen eller en auktoriserad inspektör tillfälligt förbjuda användningen av växtpass eller annat intyg. Ett tillfälligt användningsförbud skall utan dröjsmål föras till Kontrollcentralen för växtproduktion för avgörande. Förbudet förfaller om Kontrollcentralen för växtproduktion inte har fattat det i 1 mom. avsedda beslutet inom en vecka efter det att förbudet meddelats

28 §

Avförande ur växtskyddsregistret

Om det vid en utförd inspektion konstateras att aktören inte iakttar denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller inte uppfyller villkoren för registrering skall Kontrollcentralen för växtproduktion eller arbetskrafts- och näringscentralen ge vederbörande en anmärkning samt vid behov meddela en tidsfrist inom vilken de fel som upptäckts i verksamheten skall korrigeras. Kontrollcentralen för växtproduktion skall ur registret avföra den som trots anmärkningen inte korrigerar de fel som noterats i verksamheten.

Då det inte längre föreligger skäl till avförandet, skall den som avförts ur registret omedelbart införas i registret på nytt utan någon separat ansökan.

29 §

Vite eller tvångsutförande

Kontrollcentralen för växtproduktion kan förstärka de begränsningar, förbud, åtgärder eller förfaranden i samband med dem som avses i 12 § med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Även arbetskrafts- och näringscentralen kan fatta ett beslut om hot om tvångsutförande eller tvångsutförande.

I ett ärende som gäller vite, hot om tvångsutförande och tvångsutförande iakttas vad som bestäms i viteslagen (1113/1990).

30 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligt eller av grov vårdslöshet

1) i avsaknad av den registrering som avses i 4 § marknadsför, i marknadsföringssyfte producerar, lagrar eller importerar växter, växtprodukter eller andra föremål med vilka skadegörare lätt kan spridas,

2) inte iakttar den skyldighet att använda växtpass eller annat intyg över föremålets sundhet som avses i 6 § och i en förordning som utfärdats med stöd av den,

3) inte iakttar den skyldighet att använda sundhetscertifikat eller ett annat intyg över föremålets sundhet som avses i 7 § och i en förordning som utfärdats med stöd av den,

4) inte iakttar vad som i en förordning som utfärdats med stöd av 8 § bestäms om ordnande av verksamheten,

5) försummar den skyldighet att föra register som bestäms i 9 § och i en förordning som utfärdats med stöd av den,

6) försummar den skyldighet att anmäla om verksamhetens upphörande eller väsentliga förändringar i den som anges i 10 §,

7) försummar den skyldighet att anmäla förekomsten av en skadegörare, som föreskrivs i 11 §,

8) bryter mot bestämmelser, förbud, villkor eller begränsningar som meddelats med stöd av 12 § eller

9) inte fullgör skyldigheten enligt 13 § att underrätta mottagaren om begränsningar av användningen

skall för *äventyrande av växters sundhet* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag. Den som bryter mot ett förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av denna lag och förenats med vite, kan inte dömas till straff för samma gärning, ifall vitet har dömts ut.

På de myndigheters och auktoriserade inspektörers vägnar som avses i 15 och 16 § anmäler Kontrollcentralen för växtproduktion förseelser enligt 1 mom. till åtalsprövning. Anmälan behöver inte göras om förseelsen som helhet betraktad kan anses vara uppenbart ringa. I sådana fall kan kontrollcentralen ge den aktör som gjort sig skyldig till förseelsen en skriftlig anmärkning där aktören uppmanas att korrigera de fel som observerats.

7 kap.

Skadestånd

31 §

Ersättning av kostnader och skador till följd av ett beslut om bekämpning av en skadegörare

Skador och kostnader för en odlare till följd av ett beslut om bekämpning för utrotande av skadegörare som inte tidigare förekommit i

Finland (*skadegörare som skall utrotas*) ersätts av statens medel. Av statens medel ersätts dessutom delvis skador och kostnader för en odlare till följd av ett beslut om bekämpning och förhindrande av spridning av sådana i Finland förekommande skadegörare som orsakar direkt eller indirekt skada, men som inte kan utrotas (*skadegörare som skall bekämpas*). En förutsättning för erhållande av ersättning är att den växt där den skadegörare som utgör föremål för beslutet om bekämpning har upptäckts har varit i produktion i Finland hos en odlare som har rätt till ersättning. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas särskilt i fråga om varje skadegörare bestämmelser om vilka skadegörare som är sådana som skall utrotas eller bekämpas och hur stor andel av dylika kostnader och skador som skall ersättas.

Kostnader och skador som skall ersättas enligt 1 mom. är

1) kostnader för desinficering, bekämpning och förstörelse som direkt beror på verkställandet av en bestämmelse i beslutet om bekämpning samt värdet av ett föremål som förstörts eller skadats till följd av bekämpningsåtgärden,

2) den ekonomiska skada eller kostnad som beror på ett sådant förbud eller någon motsvarande begränsning mot att sälja, överlåta, transportera eller använda ett föremål som grundar sig på beslutet om bekämpning samt

3) en ekonomisk skada eller kostnad till följd av ett sådant avbrott i växtproduktionen som grundar sig på en bestämmelse i beslutet om bekämpning.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om värderingen av en sådan ekonomisk skada eller kostnad som avses i 2 mom. 3 punkten.

Ersättning skall sökas hos den behöriga arbetskrafts- och näringscentralen inom sex månader efter att sökanden har fått kännedom om att kostnaderna eller skadan har uppkommit. Till ansökan skall fogas en tillräcklig utredning av kostnaderna eller skadan. Arbetskrafts- och näringscentralen fattar beslut om ersättning av kostnader och skador samt om utbetalning av ersättning.

Om kostnader eller skador har ersatts utan grund skall arbetskrafts- och näringscentralen bestämma att det överbetalda beloppet skall

återbetalas. På det belopp som återbetalas skall betalas en årlig ränta i enlighet med 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982) från ingången av den månad då ersättningen av kostnaderna eller skadan har betalats. Om det belopp som skall återbetalas inte betalas tillbaka senast på den av arbetskrafts- och näringscentralen fastställda förfallodagen skall på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta i enlighet med den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen. Om det belopp som skall återbetalas är ringa, eller om det med tanke på den återbetalningsskyldiges ekonomiska ställning och förhållanden skall anses oskäligt att kräva återbetalning eller uppbära ränta, kan arbetskrafts- och näringscentralen bestämma att hela eller en del av ersättningen eller räntan inte behöver återbetalas.

32 §

Förvägrande av ersättning

Ersättning enligt 31 § betalas dock inte för

1) skador och kostnader som har orsakats av lesioner föranledda av skadegörare,

2) kostnader och skador som beror på förbud som har utfärdats i samband med marknadsföring, import från eller export till Europeiska unionens medlemsstater eller stater som inte hör till Europeiska unionen, förstörelse av föremål, isolering eller någon annan motsvarande åtgärd eller villkor som har ställts upp för marknadsföring, import och export,

3) kostnader eller skador som föranleds av förpliktelser för att hållas kvar i växtskyddsregistret, avförande ur registret eller något annat tvångsmedel eller någon påföljd enligt 6 kap. eller användning av växtpass eller registernummer eller

4) skador eller kostnader som åsamkats av aktören uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet eller genom underlåtenhet att iaktta god jordbrukarsed.

Ersättning betalas inte heller eller så kan dess belopp nedsättas om den som annars har rätt till ersättning inte har iakttagit denna lag eller bestämmelser, föreskrifter eller myndighetsbeslut som utfärdats med stöd av den, eller på ett annat sätt än vad som avses i 1 mom. själv har medverkat till uppkomsten av kostnaderna eller skadan.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

33 §

Delegation

Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter en delegation för tre år i sänder med uppgift att följa utvecklingen i ärenden som gäller växtskydd, avge utlåtanden och förslag samt ta initiativ i ärendet, dock inte i sådana ärenden som skall behandlas i den ordning som bestäms för behandling av statsrådets ärenden som gäller Europeiska unionen.

34 §

Avgifter, arvoden och ersättningar

För prestationer enligt denna lag kan till staten tas ut avgifter enligt vad som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Till inspektörer som Kontrollcentralen för växtproduktion har auktoriserat kan inom ramen för statsbudgeten betalas arvoden och kostnadsersättningar för inspektioner. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser om grunderna för arvoden och kostnadsersättningar.

35 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) bestäms om sökande av ändring. Besvärsskriften kan också lämnas in till den myndighet som fattat

beslutet, vilken utan dröjsmål skall sända besvärsskriften samt de handlingar som föreligger i ärendet och sitt utlåtande om besväret till besvärsnämnden.

Ändring i fråga om en sådan uppgift som genom en förordning i enlighet med 15 § 2 mom. överförs till tullverket söks med avvikelse från 1 mom. i den ordning som bestäms i tullagen (1466/1994).

36 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan bestämmas att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

37 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den .
Genom denna lag upphävs växtskyddslagen av den 16 december 1994 (1203/1994) jämte ändringar (*den upphävda lagen*). De beslut och förordningar som jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat med stöd av den upphävda lagen förblir ändå, till den del de inte står i strid med denna lag, i kraft tills något annat bestäms.

38 §

Övergångsbestämmelse

Sådana beslut och föreskrifter för bekämpning av skadegörare som gäller enskilda näringsidkare och som meddelats med stöd av den upphävda lagen innan denna lag träder i kraft, gäller under den tid som bestämts i besluten och föreskrifterna.

Helsingfors den 12 juli 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*